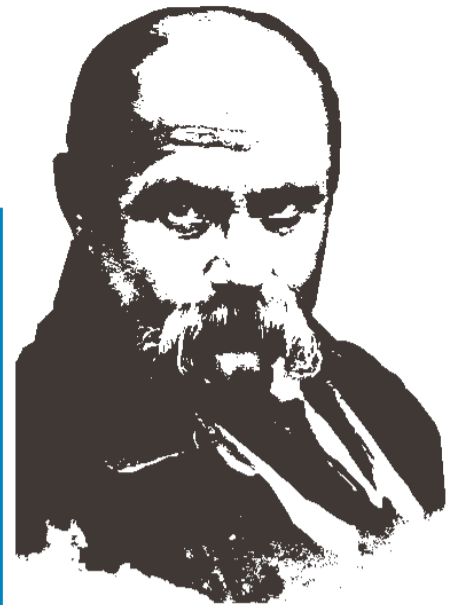

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 205-206 / decembrie 2011

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

La 18 decembrie 1992, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat „Declarația cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, lingvistice și religioase”, primul document internațional care oferă o garanție a drepturilor minorităților în general, astfel încât mai multe state i-au recunoscut importanța, promovând ziua de 18 decembrie ca Ziua Minorităților Naționale. România s-a raliat acestui context internațional oficializând Ziua Minorităților Naționale la noi prin aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 881/1998.

Fenomenul minoritar este o realitate obiectivă și caracterizează cea mai mare parte a statelor lumii, în care preponderent grupurile minoritare sunt tratate democratic, cu recunoașterea și protejarea identității lor.

Aflată într-un spațiu geografic de confluență, România a devenit și ea locul de întâlnire a mai multor tradiții culturale și religioase. Favorizați de caracterul tolerant, pacifist și deschis al românilor, reprezentanții diverselor culturi, etnii și religii s-au putut manifesta aici în libertate, contribuind la deschiderea culturii române către valorile universale și la construirea și modelarea caracterului european al acesteia. De aceea,

fășoară, conform unui plan dinainte stabilit, multiple acțiuni și proiecte culturale. Scopul acestora este de a garanta păstrarea, exprimarea și dezvoltarea identității ucrainene pe plan cultural, lingvistic și religios. Cu același interes răspundem invitațiilor și participăm la acțiunile organizate de populația majoritară românească sau de celelalte minorități etnice.

Din punct de vedere instituțional, începând din 1997, minoritățile etnice au, în cadrul Secretariatului General al Guvernului, și un organism propriu care se ocupă de problemele lor. Este vorba despre Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI) care sprijină activitatea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, membre ale Consiliului Minorităților Naționale.

Toate aceste drepturi ale minorităților din țara noastră sunt consfințite de tratatele, declarațiile sau recomandările internaționale, la care România este parte, și de inițiativele legislative proprii. Cadrul legislativ și instituțional aflat la îndemâna persoanelor aparținând minorităților naționale este funcțional, permițând oricărei persoane să se exprime, să se dezvolte, să se afirme. Faptul că nu se iau la nivelul Guvernului Româ-

**З Новим роком
та Різдом Христобум!**

Iată că a sosit Crăciunul și Noul An 2012! Ni se oferă, astfel, prilejul să adresăm tuturor cititorilor noștri cele mai bune urări de bine, de sănătate și, în măsura posibilităților, de prosperitate.

Ziua Minorităților Naționale

cultura română oferă un exemplu concret de realizare a „unității în diversitate”, prin modul în care a știut să asimileze valorile culturale europene și noneuropene, păstrând, în același timp, propriile valori și identitatea specifică. În zilele noastre, diversitatea capătă noi dimensiuni prin integrarea țării în Uniunea Europeană.

Aceste aspecte fac din spațiul românesc o zonă de dialog intercultural, un mediu privilegiat de dezbateri și acțiuni menite să cultive reconcilierea între culturi. Mai mult decât atât, după evoluțiile democratice care au avut loc în ultimele două decenii, putem afirma că România este un spațiu în care toate comunitățile colaborează, sunt creatoare de noi valori și contribuie la progresul societății românești actuale.

România înțelege importanța dialogului intercultural, mai ales în actuala conjunctură, și își propune să folosească experiența acumulată în gestionarea democratică a diversității culturale din interiorul granițelor sale pentru a contribui la rezolvarea problemelor de această natură la nivel global.

Cu 19 minorități etnice recunoscute oficial la nivel național, cu reprezentanți în Parlamentul României, minoritățile etnice din țara noastră beneficiază de un sprijin deosebit din partea statului. În afara ajutorului financiar, minoritățile etnice au parte și de o permanentă susținere morală în ceea ce privește promovarea valorilor culturale proprii, a tradițiilor specifice fiecărei etnii, politica adoptată după 1989 de statul român fiind, în acest domeniu, una bazată pe multiculturalitate. Multiculturalitatea este o realitate trăită în România; ea presupune recunoașterea pluralismului și a varietății culturale, a identității culturale a oricărei minorități. Pe parcursul unui an întreg, ucrainenii din România des-

niei decizii importante ce privesc minoritățile fără consultarea Consiliului Minorităților Naționale este o dovadă că democrația funcționează și pe acest segment.

Ziua Minorităților Naționale reprezintă un prilej de a reflecta ce înseamnă să trăim alături de persoane care aparțin unor etnii diferite. Multiculturalitatea este frumoasă și trebuie să o prețuim, deoarece conviețuirea alături de alte etnii constituie o bogăție inestimabilă.

Marcarea acestei zile în România printr-o serie de evenimente interculturale, organizate de Departamentul pentru Relații Interetnice, a devenit o tradiție pe care suntem datori să o păstrăm și să o îmbogățim.

Anul acesta, manifestările dedicate Zilei Minorităților Naționale, în organizarea DRI, se vor desfășura în zilele de 12 și 13 decembrie. În program figurează prezentarea de proiecte interetnice inițiate de ONG-uri și finanțate de DRI în 2011 - obiective, desfășurare, rezultate, impact; masă rotundă cu inițiatorii proiectelor prezentate privind rezultatele și impactul programelor interetnice realizate în anul 2011, propuneri de teme și proiecte pentru anul 2012; lansarea filmului MALLtilingvism - voci și culoare, realizat cu prilejul Zilei Europene a Limbilor, București, 2011; lansarea în România a volumului „Practica protecției minorităților în Europa Centrală”, Germania, 2011; intervenția dlui Markó Attila, secretar de stat, șeful DRI, cu prilejul Zilei Minorităților Naționale din România; moment muzical cu soprana Irina Ionescu de la Opera din Constanța; concert de colinde și cântece în diferite limbi cu „Acapella”.

Ion ROBCIUC

Curierul ucrainean

1 Decembrie a fost adoptată ca zi națională a României în 1990, reprezentând sărbătorirea mării adunări din inima Transilvaniei, de la Alba Iulia care simbolizează unirea tuturor românilor într-un singur stat național.

În fiecare an, la 1 decembrie, cetățenii români sărbătoresc ziua în care a fost realizată Marea Unire din 1918. Ziua națională este aniversată prin diferite evenimente și paradă militară specială.

Unirea românilor trebuie considerată o urmare firească a evoluției istorice de sute de ani. Statul român, întregit în forma lui de astăzi, trebuie prețuit ca unul dintre cele mai statornice, avându-și trănicia în același grai, aceeași conștiință națională, aceeași credință și obiceiuri fără de care nu ar fi fost posibil. Aceste temeuri îi garantează trănicia.

După izbucnirea războiului din anul 1914 românii erau îngroziți de faptul că vor fi nevoiți să lupte sub steaguri străine împotriva fraților de sânge. Marea Adunare Națională de la 1 decembrie 1918 este un simbol al voinței decisive a poporului român de a-și hotărî soarta „din ceasul acesta, oricum ar decide puterile lumii, este hotărâtă a pieri mai bine, decât a suferi mai departe sclavia și atârnamarea”.

Prăbușirea societății tiranice a adus bucurii incredibile, mult așteptate.

Este esențial de reținut că „Desăvârșirea unității naționale nu este opera nici a unui om politic, nici a unui guvern, nici a unui partid; este fapta istorică a întregii națiuni române, realizată într-un elan țâșnit cu putere din străfundurile conștiinței unității neamului”. Așadar, nu a fost nevoie de nicio victorie pentru realizarea unirii acestui popor. România simboliza aspirațiile întregului popor român.

1 Decembrie 1918, ziua unirii tuturor românilor

România era un cuvânt-simbol al unității și independenței naționale, care sintetiza aspirațiile poporului român, cultivarea patriotismului. Titlul poeziei lui Vasile Alecsandri „Deșteptarea României” exprimă afirmarea conștiinței naționale prin luptă socială și națională „*Fericit acel ce calcă tirania sub picioare!
Care vede-n a lui țară libertatea re-nviind,
Fericit, măreț acela care sub un falnic soare
Pentru Patria sa moare,
Nemurire moștenind.*”

Ziua de 1 decembrie 1918 a fost decisivă pentru destinul românilor și pentru evoluția, ca stat unitar, a României de după Primul Război Mondial. Deși a fost proclamată prin lege ca zi națională abia după Revoluția din decembrie 1989, 1 Decembrie 1918 este o dată istorică a înfăptuirii unirii tuturor românilor. Actul Unirii a fost citit de Vasile Goldiș la Alba Iulia: „Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Tara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 18 noiembrie / 1 decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dâșii cu România. Adunarea proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul, cuprins între Mureș, Tisa și Dunăre.”

Defilările militare și festivitățile artistice au reprezentat, de-a lungul timpului, principalul mod de cinstire a Zilei Naționale, indiferent de data la care era sărbătorită. Însă românii au ținut pasul cu vremurile și au învățat să se bucure de Ziua Națională în chipuri diferite, de la manifestări cu cântece și dansuri populare până la mese întinse. Eco-ul sărbătorii se aude și dincolo de granițele țării. Comunitățile românești din întreaga lume sărbătoresc și transmit din generație în generație sentimentul de mândrie națională.

Ștefania GANCIU

Demersuri pentru încheierea parteneriatului între comuna Micula - România și comuna Cerna - Ucraina

În vederea încheierii parteneriatului între comuna Micula, județul Satu Mare, România și comuna Cerna, regiunea Transcarpatia, Ucraina, o delegație formată din reprezentanți ai UUR, filiala Satu Mare Mihai Macioca, Liuba Horvat, Mihai Gava și reprezentanți ai autorității publice din comuna Micula în persoana primarului, Doboș Ștefan, a consilierilor locali, Buciuta Vasile, care este și președintele UUR al organizației

Micula, Mike Robert și Mihai Bărbuță s-a întâlnit, în ziua de 9 noiembrie 2011, la Primăria comunei Cerna din Ucraina, cu primarul acesteia, Ivașko Vasile, cu vicepreședintele și cu câțiva consilieri locali.

De comun acord s-au întocmit primele acte care vor fi înaintate organelor competente pentru aprobare, după care cele două delegații urmează să se întâlnească la Primăria din Micula pentru a parafa actul de înfrățire.

Între timp, partea ucraineană va face demersurile necesare la Consulatul României din Cernăuți pentru obținerea vizelor de intrare în România. Totodată se vor studia de către ambele părți obiectivele și aspectele economice și culturale pentru care urmează a se face proiecte necesare.

Mihai MACIOCA

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Gheorghe Andrașciuc
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la
Tipografia
„S.C. SMART ORGANIZATION SRL”

Târgul Internațional „Gaudeamus” - carte de învățătură

În a treia zi a Târgului, către seară, la standul Editurii Meteor Press, s-a desfășurat, în prezența unui public numeros, o importantă lansare de carte. La loc de cinste era expusă, proaspăt ieșită din tipografie, cartea *Executați prin înfometare. Holocaustul ascuns* de Miron Dolot (traducere din limba engleză de Dan Criste). Este cea de-a doua carte apărută la noi (după Stanislav Kulcițkyi, *De ce urmărea să ne distrugă? Stalin și Holodomorul ucrainean*, 2008, traducere de Tiberius Puiu), dedicată în totalitate foametei provocate intenționat de sovietici în Ucraina anilor 1932-1933, în cursul căreia se estimează că au murit până la șapte milioane de oameni.

În perioada 23-27 noiembrie 2011, la ROMEXPO din București, s-a desfășurat cea de-a XVIII-a ediție a Târgului Internațional „Gaudeamus” - carte de învățătură. Oricine a trecut pragul Târgului n-a putut să nu fie impresionat de bogăția producției de carte. Târgul a fost o uriașă piață a cărții, unde s-au ținut lanț un record de evenimente culturale: peste 650 de lansări de carte, conferințe, seminarii, dezbateri, ședințe de autografe, expoziții, spectacole de muzică ș.a. Mai mult, Italia, țară invitată de onoare anul acesta la Târg, a fost prezentă cu 34 de edituri, cea mai amplă și mai completă panoramă editorială italiană prezentată vreodată în România.

Cartea a fost prezentată de personalități de prestigiu. Scriitorul **B e d r o s** Horasangian a arătat că apariția acestei cărți valoroase în limba română se datorește, în mare parte, traducătorului ei, Dan Criste, și a expus aspecte

esențiale din ea. A mai luat cuvântul istoricul Adrian Cio-roianu, fost ministru de externe, care a evidențiat valoarea cărții de natură să stârnească interesul politicienilor, jurnaliștilor și publicului larg. Prezent la eveniment, și ministrul consilier al Ambasadei Ucrainei în România, dl Iuri Verbyțkyi, a spus, printre altele, că *Executați prin înfometare* este o carte de referință tragică, dar cititorul român are cunoștință, în mod sigur, și de cărți ucrainene, cu o tematică mult mai plăcută, demnă de atenție. Cartea a avut mulți cumpărători la prețul de 20 de lei.

Personalități care au luat cuvântul

În cadrul standului DRI la „Gaudeamus”, Uniunea Ucraine-

nilor din România a expus cărți mai ales în limba ucraineană (dar și în limba română, inclusiv traduceri), capabile să satisfacă diverse gusturi: proză, poezie, literatură pentru copii, critică literară, folclor, lingvistică, istorie, muzică, un album de o rară frumusețe - Myroslava Șandro, *Huțulski vyșyvky* [= Cusături huțule], Suceava - Cernăuți, 2010 ș.a.

De mult interes s-au bucurat cele cinci reviste pe care le editează UUR.

Timp de cinci zile, de miercuri 23 noiembrie și până duminică 27 noiembrie, cea de-a XVIII-a ediție a Târgului Internațional „Gaudeamus” - carte de învățătură a oferit publicului, în special celui bucureștean, cărți de calitate și evenimente culturale, menite să satisfacă gusturile și interesele cele mai variate.

Ion ROBCIUC

La data de 4 noiembrie 2011, s-au împlinit 45 de ani de la trecerea în neființă a celui care a fost Traian Chelariu.

Traian Chelariu s-a născut în Dărmănești la 20 iulie 1906, a făcut primele două clase la Măriței, iar până la vârsta de 13 ani a vorbit

Simpozion Traian Chelariu

mult și poate că din cauza faptului că a avut de tras de pe urma regimului comunist a procedat astfel. Noi nu putem să-l judecăm.

Așadar, la 45 de ani de la trecerea în neființă, în cadrul Bibliotecii „I.G. Sbiera” din Suceava, în fața căreia se află amplasat bustul scriitorului, după tot felul de peripecii, s-au comemorat cei 45 de ani scurși. Cel care s-a ocupat de pregătirea și desfășurarea evenimentului a fost Victor-Nicolae Cozariuc, președintele Societății „Traian Chelariu” din Dărmăneștii Sucevei.

La comemorare au participat personalități care l-au cunoscut, dar și oameni care au aflat despre Traian Chelariu mult mai târziu. La eveniment a mai luat parte și un numeros grup de elevi de la Colegiul Național de Industrie Alimentară din Suceava, sub îndrumarea dnei prof. Corina Stamatina.

A deschis seria dezbaterilor dl prof. Gabriel Cărăbuș, directorul Bibliotecii „I.G. Sbiera” din Suceava. Dl prof. Victor-Nicolae Co-

zariuc a vorbit despre viața și opera scriitorului Traian Chelariu, prezentând fotografiile și materiale inedite. Un grup de cinci

elevi de la colegiul amintit, a susținut un recital de poezie scrisă de poet, căci Traian Chelariu a fost scriitor, poet, dramaturg și eseist.

La sfârșit, V.N. Cozariuc le-a dăruit tuturor participanților câte un exemplar din ultimul număr al publicației Societății „Traian Chelariu” - „Exod”, precum și câte un pliant comemorativ Traian Chelariu.

S-au depus flori la bustul scriitorului. Fie-i țărâna ușoară!

Kolea KURELIUK

Recital de poezie din lirica lui Traian Chelariu

numai limba ucraineană. Regretatul Stepan Teaciuc a spus că, atunci când l-a întâlnit mai târziu, pe Traian Chelariu-Mamciuc, a vrut să vorbească cu el în ucraineană, dar acesta l-ar fi refuzat. Acum de la cine mai putem afla adevărul?

I-am fost și student și deși m-a întrebat de unde sunt, nu mi-a spus că s-ar trage și el de pe aceleași meleaguri. Dar a scris mult, a suferit

Depunere de flori la bustul lui Traian Chelariu

Gânduri despre sărbătorirea a 20 de ani de la înființarea ansamblului artistic „Zadunaiska Sici“

Numele meu este Mădălina Ftomenco și am avut șansa să fac parte din generația anilor '75 - '78, chiar dacă atmosfera generală de atunci era una plină de rigiditate și frustrări specifice comunismului.

De ce spun șansa? În primul rând, pentru că lectura era una dintre cele mai întâlnite modalități de a petrece timpul liber; apoi, pentru că cercurile pedagogice aveau o diversitate impresionantă și erau accesibile tuturor elevilor, căci părinții nu-și permiteau să plătească pentru ca fiii sau fiicele lor să-și urmeze diverse hobby-uri și pasiuni. În al doilea rând, atunci când a venit perioada libertății sociale, deci și culturale, și când granițele României s-au deschis cu adevărat, noi pășeam pe drumul incitant al adolescenței.

Mai spun șansa, căci câțiva intelectuali de suflet din județul Tulcea - dna Carabin, dl Covaci Ioan (care, din păcate, nu mai este printre noi), dl Rițco, dl Terente, mai apoi dl Damianov - au reușit, după mulți ani de reprimare a identității etnice, să revitalizeze comunitatea ucraineană, să identifice câteva adolescente și să le susțină moral în a deveni elevele Liceului Pedagogic.

Așa că în toamna anului 1991, cinci fete cu origini ucrainene, au pășit, timid, alături de alte peste 20 din comunitatea rușilor-lipoveni, în clasa care, peste timp, a dat o generație serioasă de învățători.

Cele cinci fete erau: Daniela Coțolencu, Magda Grigore, Simona Maxim, Mirabela Terente și eu.

Câteva dintre noi știau deja limba ucraineană, uneori dialectal, așa cum au vorbit-o în familie, ceea ce nu se întâmplase și în cazul meu sau al Simonei.

Văzând cât de greu ne este să asimilăm limba, iar colegele celedate să se adapteze formelor ei literare, cei din conducerea Uniunii Ucrainenilor din Tulcea, prin vocea dnei Carabin și a dnei Efimov, au decis să formeze un cor în care să fim principalele soliste. Treptat totul a prins contur, iar noi am devenit învățăcei, căci ansamblul artistic care a primit numele simbolic „Zadunaiska Sici“ se mărea de la o repetiție la alta.

Din acel moment și până în prezent m-am întrebat deseori, oare ce am făcut noi remarcabil pentru corul „Zadunaiska Sici“ sau pentru Uniunea Ucrainenilor din România? Nu știu să dau un răspuns clar și argumentat. Dar, cu certitudine, pot oricând enumera multele beneficii pe care acest ansamblu artistic și Uniunea, în sine, le-au adus în viața noastră.

Odată cu primele întâlniri în modestul sediu de atunci, am învățat și prima lecție, anume că mult disputatul conflict între generații este o utopie. Am înțeles, în primul rând, că granițele comunicării eficiente nu țin nici de vârstă, nici de dihotomia masculin/feminin și nici chiar de gradul de cultură. Am învățat că sufletele vorbesc înaintea vocilor, și asta ne unea pe toți!

Cântecele, dansurile și primele concerte ne-au făcut să ne învingem timiditățile, să urcăm pe scenă și să ne simțim speciali, căci reușeam să ajungem la sufletele celor din public. Căci dacă la început cântam pentru a surprinde mai bine secretele limbii ucrainene, la un moment dat am simțit că ne regăsim pe noi înșine, fie în linia melodică, fie în mesajele versurilor.

Treptat au apărut călătoriile în județ, în țară și chiar în Ucraina. Valoarea acestor călătorii în dezvoltarea noastră ca tineri este inestimabilă. Cum puteam acumula - altfel - mult mai repede decât cei din generația noastră, valori precum prietenia, altruismul, înțelepciunea? Cum am fi reușit să transformăm oboseala în bucurie sau micile conflicte în prilejuri de amuzament?

Sincer, consider că dacă în prezent tinerii din România, din Ucraina sau de oriunde - și mă refer aici la cei cu posibilități materiale reduse - ar avea șansa să formeze un grup omogen prin etnie sau pasiuni comune și să călătorească împreună pentru a-și promova valorile, cu siguranță și-ar identifica mult mai ușor reperatele, iar modelele și evoluția lor spirituală și profesională ar fi una superioară.

Voluntar sau nu, activitățile culturale realizate într-o comunitate aduc multe satisfacții comparativ cu cele individuale, sunt adevărate lecții de viață. Îmi amintesc că într-un autobuz

fel sau altul, și de evoluția colegelor mele, de modul cum am relaționat după atâta vreme. Cântecele au spart imediat granițele memoriei, chipurile fiind, și ele, tinere, iar sufletele ne-schimbate.

Dar ce m-a impresionat până la lacrimi a fost că, deși eu nu am trăit bucuria maternității, am văzut în atitudinea și pe chipurile copiilor fostelor mele colege, același bun-simț și bună-cuviință, aceeași sociabilitate și, mai ales, aceeași pasiune pentru cântec și dans. Până și discursurile adulților păreau să-i impresioneze!

Spre finalul acestui scurt periplu vreau să remarc, cu bucurie, că tradiția nu s-a pierdut. „Zadunaiska Sici“ există în continuare și a cunoscut o evoluție spectaculoasă. Tinerii par mult mai energici decât noi la vârsta lor, stăpânesc tehnica dansului cu nuanțe slave și a cântecului ucrainean. Au costume originale și încălțări de invidiat, specifice tradiției ucrainene.

Ceea ce ne-a surprins neplăcut a fost scindarea grupului în aripa tânără, respectiv în cea a veteranilor (ceea ce noi nu am gândit să facem nici măcar o clipă) și faptul că pentru a expune și noi câteva gânduri, nu a mai fost timp. Apoi am observat cu durere o monopolizare a sediului, unde am simțit nevoia ca, în după-amiaza sărbătoririi ansamblului „Zadunaiska Sici“, să ne retragem câteva ore și să depănăm amintiri. Aproape că am fost dați afară, ceea ce ne-a durut, iar bunul nostru simț ne-a împiedicat să ne impunem dorința.

Apoi, oamenii cărora Uniunea Ucrainenilor din Tulcea le datorează înființarea și dăinuirea ei consecventă până în prezent, fie nu mai au nicio funcție, fie funcția lor a devenit una pur decorativă și nu din cauze care li se datorează.

Asta este, în vremuri noi, oameni noi și metode de conducere noi...

Nu vreau să creăm impresia că noi eram modele, dar cert este că făceam totul cu pasiune și ne respectam între noi, indiferent de funcție, de profesie sau de vârstă. Nu o dată am împărțit aceeași pâine sau același pahar cu apă. Totul venea de la sine, nu regizam nimic și rezolvam problemele inerente cu duhul blândeții.

Și totuși, finalul acestor gânduri nu este unul pesimist. Mai sunt oameni inteligenți, cu bun-simț și finețe în ansamblul artistic „Zadunaiska Sici“ și în Uniunea Ucrainenilor din Tulcea: unii vechi, alții noi și foarte noi.

Vreau în primul rând să îi apreciez pe tinerii, care se vede că muncesc mult pentru performanțele lor artistice. Sunt frumoși, sunt ai vremii lor și ne vor urma. Le dorim din tot sufletul un demers profesional ascendent și mulțumitor pentru ei, o viață afectivă împlinită și sănătate! De altfel, sănătate le dorim tuturor. Sunt convinsă că ceea ce fac acești tineri pentru ucrainenii din România, îi va ajuta în primul rând pe ei... Viața reprezintă un cumul de evenimente de toate tipurile.

Sfatul nostru este: **Nu vă uitați niciodată rădăcinile, respectați-i pe cei care vă dau sfaturi sincere și nu uitați dictonul conform căruia: „Dacă nu ai bătrâni, să-i cumperi!“**

Mădălina FTOMENCO

cu care membrii ansamblului nostru au călătorit de la Odesa la Kiev, câțiva localnici au început să plângă de emoție atunci când au auzit cântecele și o limbă ucraineană pură, conservată mult mai bine decât în Ucraina rusificată. Sau că într-un context în care ni se furaseră biletele de tren spre un festival al tineretului minoritar la Chișinău, am reușit să convingem un controlor să ne cedeze două cușete din patru, așa cum aveam nevoie, am stat câte doi în pat și am început să creăm un basm, fiecare continuându-l când îi venea rândul. Nu mai spun de mesele ad-hoc, de comunicarea deschisă, indiferent de vârstă, sau de faptul că ne eram alături și în afara repetițiilor sau festivalurilor, în momentele fericite, dar și în cele în care necazurile nu ne ocoleau...

Pentru un adolescent este foarte important să simtă că nu este singur... așa că, *dragi tineri*, nu ezitați să vă identificați originile etnice sau pasiunile și să luptați pentru promovarea lor!

Revenind la cele 5 fete timide... Vom rămâne veșnic recunoscătoare profesoarelor noastre, doamnele Maria Carabin, Alexandrina Petre și Uliana Samovski, căci deseori ne-au fost alături. Demersul nostru emoțional, dar și profesional li se datorează în mare parte. Toate am rămas fidele familiei mici, personale, familiei mari, ucrainenii din România, și... învățămîntului, într-o vreme în care dascălii nu mai sunt valorizați.

Le mulțumim și pentru inimoasa lor implicare în reîntâlnirea noastră după 20 de ani. Sunt mândră de toți cei care ne-au îndrumat într-un

Mai cu crize, mai fără de bani,
Iaca, române, mai trece un an.
Dar în anul care o să vină
Să aud că trăiți foarte bine.
Să vă dăruiască Domnul
Tot ce își dorește omul.
Vile falnice, mărețe
Cu douăzeci de turnulețe,
Mari, late cât un depozit
Și scutite de impozit.
Să reînvie și să capete iar
importanță
Stimulentele și primele de
vacanță,
Cu excursii în Bahamas și New
York,
Cu prime de miel și porc.
Încă și încă Domnul să vă dea
Pe posturi zilnic câte o manea,
Cu dedicație obedientă
La ora de maximă audiență.
Să se adauge la compensate
Atât la orașe, cât și la sate,
Extindere și măririi de balcoane
Și alte asemenea „silicoane“,
Să se înființeze în fiecare oraș și
sat
Bordel în regim de economat.
Mai adă, Doamne, și încă mai pune
Recoltă bogată de mere și prune.

Urări pentru la anu' și la multi ani!

Să curgă în valuri țuica, horinca,
Poșirca, jinarsu', crampa, pălinca.
Să crească, să nu se distrugă
Nici vinul de buturugă,
S-ajungă pe podium cu fală
Și-n seiful de la Banca Națională.
Mai dă, Doamne, celor din
parlament
Încă câteva zile de agreement.
Să dispară aritmetica incertă
Promovată de doamna Roberta,
Zăzania, ura, grotescul
Promovate de domnul Băsescu.
Să vină degrabă istețul Păcală
Să ajute echipa națională
Să se termine odată beleaua
Să mai câștige ceva și Steaua.
Fă, Doamne, ca vest-europenii
să se-mbuneze
Și acasă la noi să ne viziteze.
Să-și facă cu prisosință pomană
Să nu mai cerșim prin Paris și
Milano.
Mai dă, Doamne, că tare ne place

Să ne îmbrăcăm la patru ace,
De la Armani și Versace.
Dă-ne conserve, mezeluri, pateuri
Cu cât mai puține E-uri
Mai miluiește-ne și ne adapă
Pe fiecare cu doi litri de apă
Din izvoare minune din Munții
Carpați
Fără cianură și fără nitrați.
Mai iartă-ne, Doamne, pentru
deranj...
Am vrea carnețel pedele în oranj,
Să ne faci patronași get-beget
Cu comenzi grase de la buget
Să mulgem la sânge această
văcuță
Să umplem cu conturi a noastră
punguță
Să ajungem cu averile în top.
Să cumetrim cu câte-un interlop.
În Roșia Montană să turnăm
lingouri
Apoi să petrecem în cluburi și
cazinouri

Pruncii să ne fie fericiți sadea
Să crească în jeep micuțul
beizadea.

* *
*

Pentru acestea, Doamne, drept
recompensă
Vom ține câteva zile de penitență
Vom umple biserici de Crăciun
și Paște,
Vom lungi și lăți cozile la moaște.
Vom da contribuții creștinești,
loiale
În campanii electorale.
Iar preacucernicul nostru cler
Se va întoarce de la cele
pământeste la cer.
Guvernanții vor reduce cu 25 la
sută
Hoția, minciuna, sterila dispută.
Iar eu, Doamne, dacă vorbesc cu
păcat
Mă lepăd și mă spăl ca Pilat
Cititorilor, de la mine și alor mei
fani,
Urez numai bine, sănătate și
La mulți ani!

Povestea lui Ștyleak Petro

Cu mulți ani în urmă, pe vremea împăratului
Iosif al II-lea, în Bistra trăiau huțulii ucraineni și
evreii care împreună se ocupau cu topirea pietrei
de var pe care apoi îl vindeau în satele din Mara-
mureș, dar și în regiuni mai îndepărtate din
Ungaria.

Dincolo de râul Vișeu, pe Valea Neagră, trăia
Ștyleak Petro, gospodar destul de înstărit, pro-
prietar peste multe fânețe și pășuni unde avea și
o casă.

În mijlocul satului Bistra, trăia evreul Men-
del, om bogat care conducea afacerea cu varul și
era proprietar a doisprezece cai care de obicei
pășunau pe Mociri unde au ros toată iarba de
aceea, deseori, noaptea caii treceau apa Vișeului
prin vad spre Valea Neagră intrând pe pășunile și
fânețele lui Ștyleak și provocându-i pagube
mari. Acesta din urmă își apăra proprietatea mâ-
nând caii înapoi peste râu și-l amenința pe evreu
cu legea și tribunalul, dar acestuia nu-i păsa pen-
tru că avea scaun la Tribunalul din Rachiv
(asesor).

Într-o noapte întunecoasă și ploioasă, caii au
intrat din nou pe proprietățile lui Ștyleak, iar
acesta a slobozit câinii și împreună au mânat caii
peste râu fără să-și dea seama că între timp râul
s-a umflat din cauza unei ruperi de nori în munți,
iar șase cai n-au mai putut trece apa și s-au înecat.

Evreul Mendel l-a dat în judecată pe huțul,
iar tribunalul a hotărât ca acesta să-l despă-
gubească pe evreu cu cele mai bune pășuni și
fânețe inclusiv casa. Au venit evreii împreună cu
executorii, l-au alungat pe Ștyleak într-o colibă

pe un vârf de deal, iar casa au demolat-o și i-au
dat foc.

A plâns bietul huțul și s-a plâns autorităților,
dar nu a reușit să-și afle dreptatea. Oamenii din
sat l-au sfătuit să meargă cu plângerea direct la
împăratul de la Viena pentru că au auzit că îm-
păratul este om drept și îi iubește pe huțuli.

Astfel sfătuit a pus în desagă cinci pâini de
mălai, două darabe de slănină, două perechi de
obiele și opinci, luă în mână toporeșu și porni
spre drumul împărătesc care trecea prin satul
vecin Poleana dincolo de Tisa. Merse vreo două
săptămâni și în sfârșit ajunse la porțile Vienei.

Împăratul prin spionii săi află povestea în-
tâmplărilor lui Ștyleak și dădu ordin să-l găzdu-
iască la palat până la întrunirea parlamentului.

Împăratul îl aduse pe huțul în fața parlamen-
tului unde acesta își povesti amarul și nedrep-
tatea făcută de evreu și tribunal, spunându-i:
„Du-te liniștit acasă așa cum ai venit“, i-a dat
bani de drum și un permis special de liberă tre-
cere, iar prin poșta rapidă a trimis un ordin
împărătesc către Tribunalul din Rachiv că dacă
până la sosirea lui Ștyleak casa nu va fi refăcută
și proprietatea restituită, să-l spânzure pe evreul
Mendel.

Când a aflat evreul s-a speriat de moarte, a
adunat toți meșterii din satele învecinate și într-o
săptămână au construit casă nouă, trainică din
lemn de stejar, casă care există și astăzi, ce-i
drept, într-o stare jalnică.

Pățania evreului Mendel a rămas în amintirea
locuitorilor sub forma unui proverb „Ai câștigat
ca Mendel cu salata“ pentru a explica o afacere
ratată.

Se pare că Mendel după ce a distrus casa pe
locul respectiv a semănat salată cu scopul de a o
comercializa.

*Poveste culeasă de la Onujec Ivan
din Bistra, în vârstă de 76 ani*

Legenda despre Șerban

Se zice că în vremurile de demult când prin
păduri și munți umblau haiducii și lotrii, într-o
noapte întunecoasă un cioban bătrân a rămas
singur la stână, pe ciobanii cei tineri învoindu-i
pentru o noapte acasă.

Înainte de ivirea zorilor moșul s-a trezit, a
întețit oleacă focul, apoi a început să-și încalțe
obiielele și opincile. În acest timp, o bandă de
zece lotri condusă de unul zis Șerban s-a apropi-
at de stână cu gândul să fure oi și să prade.
Pentru aceasta a ales pe unul dintre lotri și l-a
trimis iscoadă la stână pentru a afla cât de bine
este păzită stâna, iar acesta s-a furișat până sub
colibă și a început să asculte.

Moșul înfășurând obiielele în jurul picioarelor
vorbea cu sine cu glas tare: deja pe cinci i-am
legat, încă cinci oi mai lega, apoi l-oi lua pe șe-
rban și l-oi pune cu curu' gol pe jar (șerban =
ceaun știrbit). Iscoada auzind acestea s-a speriat
foarte tare, a alergat spre Șerban și i-a spus: „hai
să fugim de aici că acolo în colibă este un uriaș
care deja i-a legat pe cinci, pe alți cinci i-ar mai
lega, iar pe tine a zis că te va pune cu curu' gol
pe jar.“

Astfel, moșul și-a salvat stâna, iar în aminti-
rea lui șerban și a lui Șerban a botezat acel
munte cu numele lor, nume pe care muntele îl
poartă și astăzi.

*Legendă culeasă de tatăl meu,
Coreniuc Ivan Dosen, născut în 1912*

Doream demult și mai doresc și acum să întâlnesc un primar și oameni mulțumiți de modul în care arată localitatea lor. „De multe ori nu suntem mulțumiți nici de aspectul propriei case, ori al biroului de la locul de muncă. Viteza cu care se desfășoară viața în aceste vremuri ne poate face să neglijăm unele aspecte estetice ale locurilor unde trăim“. Aceste cuvinte sunt ale primarului pe care l-am întâlnit în comuna Gottlob,

Un vis frumos la Gottlob

neficiază de toate condițiile necesare desfășurării unor acțiuni cultural-distractive și evenimente sociale precum nunți, botezuri, căsătorii. Toate acestea s-au realizat în ultimii doi ani. Trebuie amintit că echipa de fotbal

neam în vacanță de la școală. Acest Nistor, deși nu avea o statură impresionantă, era bine făcut, despre care se vorbea că la o masă mânca o pâine de două kg cu un kg de slănină și bea o jumătate de șliboviță, iar în cazul în care un vagon deraia, chiar

„Spartak Gottlob“ are un teren de talie națională, iar în ultimii ani a fost amenajat și grupul sanitar cu apă curentă. În clasamentul de fotbal al Ligii a III-a din județul Timiș „AS FC Spartak Gottlob“ se află pe locul cinci. Aș dori să mai menționez că Școala din Gottlob participă la un proiect-pilot privind evaluarea de către Agenția Română de Asigurare a Calității Învățământului Preuniversitar (ARACIP) care realizează evaluarea externă a calității educației oferite de instituțiile de învățământ preuniversitar și de alte organizații, furnizarea de educație, cât și autorizarea, acreditarea și evaluarea periodică a unităților de învățământ preuniversitar. Luminița Lezen, directoarea Școlii cu clasele I-VIII din Gottlob afirmă că „Noi am obținut, în urma evaluării, 13 calificative de «foarte bine», 10 de «bine», și unul «suficient», deci reprezentanții comisiei de evaluare au apreciat că aceste calificative sunt foarte bune, aproape de maximum, având în vedere că suntem o școală din mediul rural“.

În cuvântul meu de la deschiderea celei de-a III-a ediții a Festivalului Culturii Ucrainene din Gottlob, am arătat că vin cu drag în această localitate unde administrația locală își dă tot concursul pentru a sprijini acțiunile noastre,

Dl Ștefan Buciuta, dl Gheorghe Nastor și dl Gheorghe Hleba

Gheorghe Nastor, venit pe aceste meleaguri cu decenii în urmă din Bihor, așezându-se în satul locuit în totalitate, nu în timpul îndepărtat, de etnici germani. Ca și neamurile actualului primar, și alți oameni din alte regiuni ale României s-au stabilit pe aceste meleaguri ale Banatului cu pământ roditor care trebuia să fie lucrat, întrucât locuitorii de origine germană emigrău.

Nu am vizitat această localitate decât de două ori, dar de prima dată de când l-am cunoscut pe primar prin intermediul colaboratorului meu, președintele filialei Uniunii Ucrainenilor din Timiș, Gheorghe Hleba, am avut scurte discuții la Primăria din localitate.

Probabil că nu aș fi vizitat această localitate dacă familia Corneștean Nicolae cu soția și cei doi fii nu s-ar fi mutat din Dudeștii Vechi la Gottlob. De fapt, al treilea fiu al familiei Corneștean, învățătorul de limba ucraineană, talentatul scriitor Nicolae Corneștean junior s-a stabilit în comuna Variaș unde este profesor de limba ucraineană, căsătorit cu o colegă de breaslă de origine sârbă.

Cu familia Corneștean îmi face o deosebită plăcere să mă întâlnesc, întrucât ea provine din Maramureș, iar Nicolae Corneștean senior mi-a fost coleg de liceu la Sighetu Marmației.

Dar nu numai despre familia Corneștean doresc să vorbesc, deși colegul meu în prezent este bolnav și am vrut să-l încurajez, dar el își va reveni că doar este încă tânăr.

În continuare doresc să relatez despre plăcuta mea întâlnire cu domnul Gheorghe Nastor, nume pe care, pentru a-l reține, îl asociază cu numele de Nistor, un fost șef de tren de cale îngustă care circula, până în anii 1970, de la Leordina la Poienile de sub Munte, în Maramureș și cu care mă „căruțam“ de câte ori mergeam la Sighet și reve-

lor eu nu consider că este suficient și acest lucru mi l-a demonstrat primarul Gottlobului care numai în doi ani de la prima noastră întâlnire a ridicat localitatea la un nivel superior.

Fosta scenă în aer liber unde acum doi ani ucrainenii din Gottlob au organizat un program artistic, acum a fost inclusă într-un spațiu acoperit, transformat într-o sală polivalentă de peste 800 de locuri unde se desfășoară diferite acțiuni cultural-artistice și sociale. Tinerii be-

deși etnicii ucraineni sunt într-o proporție mult mai mică decât ceilalți locuitori ai comunei.

Am evidențiat aportul deosebit al primarului Gheorghe Nastor și al viceprimarului Cristian Cerbu care s-au străduit să asigure toate condițiile, inclusiv sonorizarea, pentru desfășurarea acțiunii culturale a ucrainenilor. Există situații în unele localități cu populație majoritar ucraineană, în care, deși primarii și viceprimarii sunt de etnie ucraineană, întrucât aparțin politic de unele partide, de multe ori nici nu participă la acțiunile noastre culturale, darămite să se mai implice în organizarea lor.

Eu consider că un om politic și cu atât mai mult un edil al unei localități ar avea ceva de învățat din exemplul stimatului domn bihorean, primar al comunei Gottlob din județul Timiș, Gheorghe Nastor.

Toată stima și respectul pentru un asemenea om!

Ștefan BUCIUTA

Un spectacol care a ridicat sala în picioare

În perioada 10-20 noiembrie 2011, la Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian” din București, s-a desfășurat ediția a IV-a a Festivalului Internațional al Artelor Spectacolului Muzical „Viața e frumoasă”. Festivalul a cunoscut pe parcursul precedentelor trei ediții o dezvoltare notabilă, reușind să reunească, în fiecare an, spectacole muzicale ale unor prestigioase instituții culturale din Federația Rusă, Ungaria, Ucraina, Slovacia sau Franța.

La ediția din acest an a festivalului, a fost prezent, al treilea an consecutiv, Teatrul Național Academic de Operetă din Kiev, care a oferit publicului, la 19 noiembrie 2011, opereta în două acte „Bal la Savoy” de Paul Abraham. Regia a fost semnată de Bohdan Stratynskyi, director artistic al teatrului.

„Bal la Savoy” prezintă aventurile cuplului Aristide-Madeleine și urzeala de minciuni și

înșelătorii care îi leagă, într-o structură clasică, dar acompaniată de muzică cu influențe moderne.

Publicul, care a umplut sala teatrului până la refuz, a aplaudat cu generozitate calitatea vocii și a interpretării, de asemenea, costumele superbe ale artiștilor, admirați și iubiți în Ucraina și în Europa.

După terminarea spectacolului, în foaierea teatrului a avut loc „o seară ucraineană” în cadrul căreia tot artiștii Teatrului Național Academic de Operetă din Kiev au interpretat melodii tradiționale ucrainene și dans modern. Manifestarea artistică a entuziasmat un public eterogen ca vârstă și preocupări. Secretul? Talentul interpreților, exuberanta forță a melodiilor ce i-a purtat pe cei prezenți pe malurile Niprului.

Ion ROBCIUC

(Urmare din pagina 4)

Manifestarea jubiliară din centrul orașului s-a mutat apoi la Muzeul Etnografic orășenesc - un adevărat centru de cultură ucraineană, de data aceasta, care își aștepta iubitorii cu nu mai puțin de 3 săli de expoziție, mari, demne de admirație continuă. În sala 1 exista expoziția foto „Olha Kobyleanska (1863-1942) - viața și opera” cu exponate donate din partea Muzeului „Olha Kobyleanska” din Cernăuți de către directorul acestuia, poetul Volodymyr Vozniuk, prezent la manifestare, și o miniexpoziție de carte ucraineană despre scriitoarea omagiată și alte noutăți editoriale. Sala 2 conținea o expoziție de pictură permanentă în care se regăseau și câteva lucrări de la plain-air-ul „Bucovina - prezent, trecut, viitor” din custodia UUR - filiala Suceava și sala nr. 3 cu expoziția de icoane creștine (goblenuri), realizată de către doamna Nadia Boieciko, soția Excelenței Sale Vasyl Boieciko, consulul general al Ucrainei la Suceava - o minune a minunilor, care nu mai lăsa vizitatorii să se desprindă de chipurile sfinte.

Cum era și normal, publicul prezent a asistat întâi la dezbaterile academice dedicate mării scriitoare, la care au participat specialiștii din Ucraina și România, de la Universitatea Națională „Iuri Fedkovyci” din Cernăuți - prof. univ. dr. Bohdan Melnyciuk, prof. univ. dr. Volodymyr Antoficiuk, de la Muzeul „Olha Kobyleanska” - poetul V. Vozniuk, directorul acestuia, de la Societatea Culturală „Ucraina - România” - cineastul și dramaturgul Vasyl Dovhyi, de la Teatrul Național „Olha Kobyleanska”, din Cernăuți - actrița Dina Anepska, precum și scriitori, jurnaliști și artiști din Suceava.

Prof. univ. dr. Bohdan Melnyciuk a preluat ștafeta părții a doua mulțumind organizatorilor care l-au invitat în ultima vreme în mod repetat la manifestările ucrainenilor din România, apoi a prezentat noutățile editoriale din Cernăuți, dăruind câteva exemplare muzeului gazdă pentru îmbogățirea fondului de carte ucraineană. Amintim, așadar, o ediție specială a „Curierului Bucovinei”, dedicată în exclusivitate Olhăi Kobyleanska, editat la Universitatea din Cernăuți, sub directa sa îngrijire și a profesorului V. Antoficiuk; o carte despre O. Kobyleanska „La

orizontul înșelării” a Iaroslavei Melnyciuk, care demonstrează că seria de 40 de articole cu slăvirea puterii sovietelor, atribuite eronat, cu doi ani înainte de moartea „Prințesei Bucovinei”, sunt false; o carte de „Poezii” româno-ucrainene a lui Mircea Liutik în traducerea lui Vitali Kolodi, autorul traducerii exemplare a „Luceafărului” lui Mihai Eminescu și o carte de poezii proprii, din care generosul profesor, poet, prozator, critic și istoric literar a citit în fața publicului.

Prof. univ. dr. V. Antoficiuk, invitat la cuvânt, a prezentat expunerea „Olha Kobyleanska - conștiința contemporanilor săi și a

frontaliere - evenimente generatoare de prietenie și bucurie reciprocă între cele două popoare.

În același ton, a intervenit Vasyl Dovhyi, președintele Societății „Ucraina - România”, care a motivat atribuirea premiului Olhăi Kobyleanska doamnei Iaroslava Colotelo, subliniind că în județul Suceava sunt multe personalități ce merită asemenea prețuire și a solicitat să se facă de pe acum propuneri în acest sens pentru anul viitor.

O prezență de-a dreptul cuceritoare a avut-o actrița Dina Anepska de la Teatrul din Cernăuți în postura Olhăi Kobyleanska, care a elogiât proza poetică a „Prințesei Bucovinei” și a interpretat textul „Impromptu phantasie” în care autoarea mărturisește dragostea sa față de muzică și lacrimile ce-i stârnea permanent interpretarea sonatei cu același titlu a lui Chopin.

Înainte de finalul celei de-a doua părți a jubileului prof. V. Antoficiuk a prezentat cartea „Chemarea înălțimilor” (poezie, critică și publicistică) a lui Ioan Chideșciuc, editată sub îngrijirea sa la Universitatea din Cernăuți, evidențind că în Bucovina sudică, azi, continuă să se scrie literatură ucraineană.

Auditoriul s-a mutat în sala 3, unde-i aștepta „Expoziția de icoane creștine (goblenuri)”, 21 de exponate sosite recent dintr-o expoziție de la Kiev a doamnei Nadia Boieciko, dedicată marelui post al

Crăciunului nostru, reprezentându-l pe Mântuitorul Isus Hristos, Maica Domnului, Familia Sfântă, Sfântul Petru, Sfântul Nicolae etc., despre care a vorbit jurnalistul Romeo Istrate, mărturisind că la vârsta lui niciodată și nicăieri în lume nu i-a fost dat să vadă o asemenea minune, făcută de mâna omului, probabil, „măsura tuturor lucrurilor”, cum afirma filosoful Protagoras.

Excelența Sa, ca artist, s-a jertfit lucrând 8 ani zi de zi (cu excepția sărbătorilor, după propria-i mărturie) cu acul blagoslovit ca uncală a Domnului ca să scoată la iveală miraculoasele lucrări ce ne înalță spiritual și ne întăresc credința și dragostea în Dumnezeu, punându-ne, cu adevărat, în fața unui altar creștin, iar aniversarea Olhăi Kobyleanska s-a desfășurat azi între o veritabilă academie a alocuțiunilor și altarul icoanelor creștine - a încheiat vorbitorul.

Ioan CHIDEȘCIUC

Organizatori și invitați lângă bustul scriitoarei

contemporanilor noștri”, demonstrând că prozatoarea ucraineană rămâne mereu vie în conștiința iubitorilor de literatură ucraineană și universală, iar cărțile de critică și istorie literară, albume și almanahuri stau mărturie personalității sale de excepție de mare clasic ucrainean, un analist temperamental și un promotor al modernismului în proza ucraineană, ca romancier (apropiat de Liviu Rebreanu) și autor de poeme în proză.

Directorul muzeului cernăuțean, poetul V. Vozniuk, s-a declarat de-a dreptul fericit că prin asemenea întâlniri Bucovina se simte unită spiritual, iar atmosfera de prețuire a Olhăi Kobyleanska s-a prelungit, chiar în această zi, de la Cernăuți la Gura Humorului, generând un suflu spiritual nestins dintre ucrainenii și români, deschis la început de an de Mihai Eminescu la Suceava și Cernăuți, și continuat în martie de Taras Șevcenko, apoi în noiembrie de Olha Kobyleanska în ambele regiuni trans-

Primăria Orașului Gura Humorului, Uniunea Ucrainenilor din România - filiala Suceava și Consulatul General al Ucrainei la Suceava au organizat duminică, 27 noiem-

Aniversarea a 148 de ani de la nașterea scriitoarei ucrainene Olha Kobyleanska

ma scriitoarei ucrainene, ea a susținut un monolog bazat pe textele autoarei. Momentul artistic a fost completat cu un moment muzical prezentat de

Organizatori și invitați lângă bustul scriitoarei

Olha Kobyleanska (27 noiembrie 1863, Gura Humorului - 21 martie 1942, Cernăuți).

Depunere de coroane de flori, discursuri, comunicări, lansări de carte

Organizatorii și invitații au depus jerbe și coroane de flori la monumentul Olhăi Kobyleanska din parcul din imediata apropiere a Casei de Cultură din Gura Humorului, după care au participat la simpozionul omagial care s-a desfășurat la Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina.

Alături de primarul Marius Ursaciuc, de Excelențele Sale consulul general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boieciko, și consulul Vasyl Nerovnyi, precum și de Ioan Bodnar, președintele UUR - filiala Suceava, s-au aflat invitați de la Cernăuți și numeroși etnici ucraineni din Bucovina.

S-au susținut discursuri, au fost prezentate comunicări și au fost lansate cărțile „Olha Kobyleanska în ultima perioadă de creație“ (autoare Iaroslava Melnyciuk), „Curierul bucovinean“ despre viața și activitatea literară a Olhăi Kobyleanska“ (autor Bohdan Melnyciuk) și „Chemarea înălțimilor“ (autor Ioan Chideșciuc).

Moment artistic și vernisajul expoziției de icoane-goblen a Nadiiei Boieciko

Actrița Anepska Dina Serhieвна, de la Teatrul Național „Olha Kobyleanska“ din Cernăuți, le-a oferit participanților surpriza de a se întâlni cu... Olha Kobyleanska. Îmbrăcată aido-

Actrița Anepska Dina Serhieвна și primarul Marius Ursaciuc

grupul vocal „Maidancik“ din Cacica (coordonator preotul Nicolaie Nicolaieșen).

A fost vernisată totodată expoziția de icoane-goblen a Nadiiei Boieciko, soția Excelenței Sale consulul general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boieciko, expoziție care, așa cum a remarcat prof. Roman Istrati, a transformat salonul muzeului într-un altar.

Tiberiu COSOVAN

Icoana - goblen realizată de Nadia Boieciko

bric a.c., o manifestare dedicată aniversării a 148 de ani de la nașterea scriitoarei ucrainene

Grupul vocal „Maidancik“ din Cacica

Olha Kobyleanska între academia alocuțiunilor și altarul icoanelor creștine

„27 noiembrie 1863 - cum notează clasicul literaturii ucrainene O. Kobyleanska însăși în jurnalul său - este ziua când m-am născut în micul oraș Gura Humorului“ din Bucovina.

În duminica aceasta, la 27 noiembrie, la Gura Humorului, în fața bustului mării scriitoare din „Parcul Olhăi Kobyleanska“ a avut loc serbarea dedicată aniversării a 148 de ani de la nașterea „Prințesei Bucovinei“ - personalitate marcantă a literaturii ucrainene și universale, evocată de primarul orașului Gura Humorului, dl Marius Ursaciuc, Excelența Sa Vasyl Boieciko, consulul general al Ucrainei la Suceava, Arkadie Moisei, vicepreședintele Departamentului Culturii din Cernăuți și de alte personalități.

După aceste alocuțiuni s-a oficiat parastasul în memoria Olhăi Kobyleanska de către preotul Bisericii Greco-Catolice, Voloșciuc Ioan, preotvicar al acestei biserici, și preotul bisericilor din

Cacica și Maidan, Necolaișen Nicolaie, acompaniați de vocile micilor creștini din Maidan.

Consilierul Ministerului Culturii, Iaroslava Colotelo, din București, care tocmai se întorsese de la Cernăuți, unde a fost încununată cu premiul internațional „Olha Kobyleanska“, și-a exprimat grațitudinea față de gazdele orașului natal al marelui clasic ucrainean, Consulatul General al Ucrainei la Suceava și UUR - filiala Suceava, care anual organizează la Gura Humorului manifestări comemorative „Olha Kobyleanska“, constituind aici, în ultima vreme, un adevărat centru de cultură ucraineană.

Poetul ucrainean al Maramureșului, Iuri Pavliș, a prezentat cu însuflețire o dedicație bilingvă mării scriitoare și a citit sonetul său în limba ucraineană „Măicuță Olha“ impresionând auditoriul.

La intonarea imnurilor de stat ale celor două

țări, Ucraina și România, s-au depus coroane de flori din partea delegațiilor prezente la ceremonie.

Reținem din cuvântările audiate că la apropiata aniversare a 150 de ani de la nașterea Olhăi Kobyleanska, se vor depune toate eforturile din partea Ucrainei, a asigurat Excelența Sa Vasyl Boieciko, consulul general al Ucrainei la Suceava, iar din partea României s-au dat asigurări de către primarul orașului Gura Humorului, M. Ursaciuc, și dl Ioan Bodnar, președintele filialei Suceava a UUR și consilier al Prefecturii Suceava, că acest parc va fi lărgit, dându-i-se un aspect artistic deosebit, cu alee centrală împodobită cu sculpturi în lemn, specific bucovinene.

(Continuare în pagina 5)

Și a venit ziua Balului toamnei la Rona de Sus.

Vineri, 25 noiembrie 2011, după lecții, elevii claselor V-VIII, însoțiți de cadre didactice s-au adunat în sala de sport a școlii. Pe pereții sălii de sport a fost aranjată expoziția de afișe, desene, picturi, colaje și planșe cu tematică autumnală, realizate de elevii care participau la concurs. În partea din față a sălii a fost amenajată expoziția de sculpturi în fructe și legume, toate realizate sub îndrumarea coordonatorilor de proiect. Au venit și părinții copiilor dornici să vadă realizările, aptitudinile și creativitatea lor.

Balul toamnei a constat în concursuri de creație (eseuri, poezii) și de recitare în limbile română, ucraineană, engleză, franceză și maghiară, de cântece dedicate toamnei; concurs de dans și de cultură generală, parade ale costumelor specifice toamnei, alegerea prințesei și a prințului toamnei; aprecierea lucrărilor expuse și focul de tabără. Pentru aceasta a fost format un juriu din director prof. Luscan Loredana Mihaiela - președinte, primarul Romaniuc Ioan, prof. Lazăr Ioan Iustinian, prof. Herea Dorina, înv. Dan Ileana și părinții Mateciuc Mariana și Albiciuc Nicolae.

Prezentatorii concursului au fost elevii Fetico Mădălina și Grijac Sebastian, îndrumați de prof. Anuța Batin. Toată acțiunea a fost imortalizată pe peliculă de prof. Dorina Ulici.

La recitarea poeziilor în limba română s-au prezentat 21 de elevi pregătiți de prof. Dobra Adriana Mirela, Batin Anuța, și din Coștiui, prof. Gafia Maris. La limba ucraineană s-au prezentat 4 elevi pregătiți de prof. Dubec Maria și la limba maghiară un elev din Coștiui. Între aceste recitări au răsunat cântece despre toamnă în limbile română și ucraineană pregătite și dirijate de prof. Geta Petrețchi. Poeziile în limba franceză și engleză au fost recitate de 12 elevi, pregătiți de prof. Dubec Alexandrina și

Balul toamnei la Școala cu clasele I-VIII din Rona de Sus

Prințul și prințesa balului

Bianca Baksay. În timp ce juriul delibera locurile la concursul de poezie, elevii clasei a V-a B au prezentat un frumos dans ucrainean, pregătit de prof. Petrețchi Geta. A urmat concursul de dans, apoi parada costumelor.

Organizatorii balului

Prezidiul concursului

La alegerea „Prințului” și a „Prințesei” toamnei a fost nevoie de întrebări de cultură generală pentru a-i departaja pe concurenți. Surpriza Balului toamnei au fost câțiva preșcolari îmbrăcați în costume de toamnă. Au fost desemnați Prințisorul și Prințesa copiii: Lauruc Andrei Iulian și Dobra Daria, dar și perechea Dubec Alexandru și Lauruc Mălina. Toată acțiunea s-a desfășurat într-o atmosferă entuziastă. Poeziile au fost recitate în cinci limbi. Este laudabil faptul că la ciclul gimnazial copiii învață 4 limbi.

Un moment foarte plăcut a fost premiarea celor mai buni recitatori de poezie, celor mai bune creații literare (poezie, eseu, compunere) despre toamnă, celui mai bun costum, celui (celei) mai bun dansator (dansatoare), celei mai frumoase planșe, celui mai frumos colaj (desen), celei mai reușite sculpturi în fructe sau legume, ultimele sub îndrumarea prof. Bencic Rita Anrieta.

Diplomele și premiile constând în obiecte au fost înmânate de președinta juriului, dir. prof. Luscan Loredana Mihaiela, și de dl primar Romaniuc Ioan. Cel mai emoționant moment a fost încoronarea Prințesei și a Prințului toamnei, a elevilor Lauruc Lavinia (Rona de Sus) și Chiliciuc Fedor Marian (Școala din Coștiui).

La încheierea primei părți elevii au fost serviți cu dulciuri și suc, oferite de sponsorii acestei acțiuni (ca și ai obiectelor din premii) dl Albiciuc Nicolae, dl primar Romaniuc Ioan și dr. Luscan Mihai. A urmat partea a doua, focul de tabără, amenajat în curtea școlii. Aici, copiii mai destinși, au cântat sub acompaniamentul acordeonului mânuit de prof. și poetul Romaniuc Paul.

Săptămâna aceasta elevii îndrumați de profesoare pregătesc spectacolul dedicat Zilei Naționale a României - 1 Decembrie. Felicitări elevilor, profesoarelor (profesorilor) și inimoasei directoare pentru munca depusă în plus celei de pregătire pentru lecții.

Ileana DAN

Sfințenie

(pentru tata și mama la împlinirea a 50 de ani de la căsătorie)

Albiți de dor și împliniri,
De ani și de dorinți apuse,
De trudă, vveri și amintiri
Și de cuvinte nicicând spuse.

Vă aplecați peste Cuvânt
Cerându-I început, se pare,
Și nașteți viitor plâpând
Cu gând că va ajunge mare.

Întemeiați sortiri cu har
Și le udați din temelie,
Ca zei, ce din al lor pahar,
Mai scapă un pic de ambrozie.

Le sprijiniți și le cruțați
Cu lacrimi și sudoare sfântă,
Iar mai târziu vă bucurați
Că nu v-a fost răsplata cruntă.

Căci un buchet cu nouă flori
Îl miroșiți la ceas de aur,
Știind că toate sunt comori
Înmiresmate și tezaur

Le așteptați sfios în prag
Și vă-mbătați de-nmiresmare,
Scrutați și zări și timp cu drag
Și așteptați o alinare.

Venită peste-al vostru gând
Din cele patru zări curate
Și Îl rugați pe Domnul Sfânt
Bucet să stea și peste moarte.

Când te-implinești prin fii tăi
În viața asta și-n cea după,
Când ști că sunt curați nu răi,
Te simți un sfânt, te simți o sfântă...

Valentin ARDELEAN

Festivalul-concurs Internațional de Folclor

„În grădina cu flori multe“ - un aport important la promovarea și tezurizarea tradiției românești

Un merit deosebit pentru conservarea și promovarea muzicii populare românești îl are Centrul Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești din Cernăuți, care în perioada 8-10 septembrie 2011 a organizat în parteneriat cu Consiliul Județean Suceava prin Centrul Cultural Bucovina și cu sprijinul Primăriei orașului Cernăuți, cea de-a VII-a ediție a Festivalului-concurs Internațional de Folclor „În grădina cu flori multe“.

Evenimentul este o frumoasă tradiție a românilor din nordul Bucovinei, prin care este conservat și promovat cântecul românesc. Dintre obiectivele acestui festival menționăm: stimularea interpreților autentici și talentați, promotori ai cântecului și dansului popular românesc; conservarea și valorificarea tezaurului muzical-folcloric românesc, popularizarea valorilor spirituale și culturale române, propagarea culturii muzicale românești; cultivarea dragostei în rândul tinerelor generații pentru valorile folclorului bucovinean; încurajarea creării unei rețele de cooperare culturală durabilă în zona transfrontalieră prin dezvoltarea legăturilor între interpreți și colectivele folclorice din regiunea Cernăuți și județul Suceava.

În prima zi a festivalului, juriul a evaluat un număr de 27 de concurenți, copii și tineri între 6 și 25 de ani din Ucraina, România și Republica Moldova, care și-au demonstrat talentul în secțiunile: soliști vocali și soliști instrumentiști, pe patru categorii de vârstă: 6-10 ani, 11-13 ani, 14-16 ani și 17-25 de ani. Printre criteriile de apreciere s-au numărat capacitatea vocală, tehnica interpretării, ținuta scenică și costumul. Menționăm că preselecția pentru acești minunați tineri s-a desfășurat între lunile mai și septembrie 2011.

Spectacolul de gală, desfășurat în cea de-a doua zi a festivalului la Palatul Academic din Cernăuți, a fost un regal pentru publicul cernăuțean, care a avut ocazia să-i aplaude live pe laureații prezentei ediții, precum și nume importante ale folclorului românesc. În deschiderea spectacolului, Ansamblul „Plai“, condus de Nicolae Hacman, artist emerit la Ucrainei, a creat o adevărată emoție în sufletele celor prezenți, emoție care a crescut ulterior prin admirația pentru Ansamblul vocal-folcloric „Perla“ din Cernăuți, care a interpretat imnul festivalului, iar apoi pentru glasurile tinere ale participanților la festival: Valachi Emilia, Lucanu Iulian, Calancea Ana-Maria, Garabajiv Cristina, Curcudel Mariana, Morar Cristina, Tatar Mihaela, Fortuna Maria, Pascariu Carina, Glizan Teodor, Placinta Gheorghe, Costas Maria, Mazare Simona, Ivascu Daiana, Barsan Teodora, Madalina Lupu Popi. Momente de excepție au fost create de recitalurile interpreților Adriana Bucevski din Radauti, Mircea Coca - deținătorul Premiului I la ediția anterioară a festivalului, Natalia Andries din Cernăuți, Alexandru Dumbrava și Viorica Galan - Dumbrava din Suceava, Ionuț Urdeș din Iași, Grupul vocal „Aura“, satul

Tărsăuți, raionul Noua Sulița, Ansamblul de dansuri „Ghiocelul“, deținătorul trofeului ediției a V-a a Festivalului Internațional „În grădina cu flori multe“.

Din folclorul popular, a fost aleasă ca motto al acestei ediții poezia Frunză verde semnată de poetul popular Sergiu Bepalco, iar ca fundal muzical melodia cântecului popular „Bucovina mea“, interpretat de ansamblul de instrumente populare „Plai“, conducător artistic maestrul Nicolae Hacman.

Dintre oficialități au fost prezenți în sală domnul Ivan Petrusac - șeful Direcției de Cultură din cadrul Administrației Regionale de Stat Cernăuți; Aleksandr Grigorysyn - specialist principal, secția minorității naționale; Olga Ostafi - specialist principal, Direcția Învățământ și Știință din cadrul Administrației Regionale de Stat Cernăuți.

Spectacolul a fost prezentat de tinerii Ala Castelean din Cernăuți și Bogdan Ivan din Poiana Stampei, județul Suceava.

Juriul din acest an a fost format din: Nicolae Hacman - președintele juriului, artist emerit al Ucrainei, conducătorul ansamblului „Plai“; Ionuț Urdeș - lector universitar doctor, profesor de canto în cadrul Universității de Arte „George Enescu“ Iași, Facultatea de Interpretare Muzicală; Ciprian Chițu - lector universitar doctor, profesor de teorie muzicală și folclor în cadrul Universității de Arte „George Enescu“ Iași, Facultatea de Interpretare Muzicală; Maria Macovei - interpretă de folclor, președintele Asociației „Dor de la Humor“; Maria Toacă - jurnalist, redactor-șef adjunct al ziarului „Zorile Bucovinei“; Natalia Andries - interpretă, vice-președinta Centrului Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale

Românești din Cernăuți; Alexandru Dumbrava - interpret rapsod, solist al Ansamblului „Ciprian Porumbescu“, Suceava; Costel Ovidiu Foca - director al Casei de Cultură din Radauti, directorul Festivalului Internațional „Arcanul“; Maria Dovghei - interpretă, profesoară la Colegiul de Arte „Isydor Vorobkevyci“, Cernăuți; Carmen Veronica Steiciuc - consultant artistic în cadrul Centrului Cultural „Bucovina“, Suceava; Gheorghe Stratulat - folclorist, profesor de canto popular.

În urma jurizării s-a hotărât acordarea următoarelor premii:

Premiu I - Ansamblul artistic „Mugurelul“ din Dorohoi, Botoșani, și tinerii interpreți Placinta Gheorghe, Costas Maria, Ivascu Daiana, Barsan Teodora, Mazare Simona și Racu Oana.

Premiul al II-lea: Valachi Emilia, Lucanu Iulian, Pascariu Carina, Calancea Ana - Maria, Garabajiv Cristina, Curcudel Mariana și Dupu Lorena-Elena.

Premiul al III-lea: Morar Cristina, Tatar Mihaela, Fortuna Maria, Glizan Teodor și Atomei Roxana.

Trofeul Festivalului-concurs Internațional de Folclor „În grădina cu flori multe“ a fost obținut de Mădălina Lupu Popi din Molid, Vama, județul Suceava.

Toți instructorii participanți au primit diplome de excelență pentru pregătirea copiilor și pentru promovarea cântecului românesc.

Sponsorii celei de-a VII-a ediții a Festivalului-concurs Internațional de Folclor „În grădina cu flori multe“ au fost: Administrația Regională de Stat Cernăuți, Primăria Cernăuți, Primăria Botoșani, Primăria Poiana Stampei, județul Suceava, Semeniac Ion - Întreprinderea „Rodniciok“, comuna Boian, Semeniac Ion - Întreprinderea „Boianivka - Impex“, Ciubrei Gheorghe - Noua Sulița, Salagor Gheorghe și Laura, Administrația Raională de Stat Storojineț - Fedorovici Franț, Administrația Raională de Stat Herța - Victor Crâțmaru, Administrația Raională de Stat Hliboca - Gheorghe Zagariuk, Administrația Raională de Stat

Noua Sulița - Gheorghe Parpauc.

Partenerii media ai festivalului au fost în acest an: Compania de teleradiodifuziune „Cernăuți“, Ziarul „Libertatea cuvântului“ - redactor-șef Dumitru Verbițchi, Ziarul „Gazeta de Herța“ - redactor-șef Vasile Băcu, Ziarul „Monitorul de Hliboca“ - redactor-șef Nicolae Șapcă, Ziarul „Concordia“ - redactor-șef Tudor Andries, Redacția emisiuni în limba română a postului de radio „Ucraina - internațional“ - redactor-șef Vitalie Zăgrea, Postul teritorial de televiziune TVR - Iași, director Vasile Arhire, Postul de radio „România - internațional“ - secretar general Eugen Cojocariu, Redacția Emisiuni în limba română din cadrul Companiei de teleradiodifuziune „Tisa 1“, Ujhorod, Transcarpatia.

Carmen Veronica STEICIUC,
consultant artistic CCPCT
Centrul Cultural Bucovina

Caraorman în sărbătoare

Cu mult timp în urmă, într-o discuție purtată cu președinta organizației locale Caraorman, Gabriela Artimov, am trecut în revistă situația socio-economică a satului, tezaurul folcloric care se mai găsește în sat, modalitățile de cule-

a urmat a fost o mare surpriză pentru participanți.

Astfel a urcat pe scenă grupul vocal-instrumental „Veselka“ din Caraorman, aparținând organizației locale a UUR sub coordonarea Gabrielei Artimov, constituit din Valentina Macarencu, Daniela Aldea, Florentina Denisov, Florina Platon, Tudorița Platon, Monica Solomon, Monica Maxim, Iuliana Maxim, Mariana Coțolencu, Irina Platon, Ștefania Danilov, Mihaela Savencu, Florin Platon, părintele Angelo-Florin Dumitrescu, acompaniați la orgă de dl primar Vaniușa Artimov.

În aplauzele publicului spectator, care nu

interpretare s-au regăsit melodiile „Ceas rikoiu pleve“, „Vynovata ne ia“ etc.

La reușita întregului program artistic și-au mai adus contribuția o parte dintre membrii grupului vocal „Ciorne more“ din Sf. Gheorghe, sub coordonarea Mariei Hordei și acompaniamentul la armonică al lui Nicolae Paimachi, iar la final am urcat pe scenă cu câțiva membri ai grupului vocal „Zadunaiska Sici“, cu rădăcini adânci în satul Caraorman, iar programul prezentat de aceștia a contribuit la întregirea unui cadru emoțional special care se regăsește numai în locuri și momente speciale.

Deși programul artistic luase sfârșit, publicul spectator numeros a rechemat pe scenă Ansamblul „Veselka“ din Caraorman pentru a mai interpreta câteva cântece, fapt ce a demonstrat că acțiunea culturală pregătită de organizația locală Caraorman, de un colectiv de tineri inimoși sub bagheta familiei Gabriela și Vaniușa Artimov, și-a atins scopul propus, și anume de a arăta atât localnicilor, cât și vizitatorilor că în Caraorman tradiția este păstrată în bune condiții și are viitorul asigurat dacă sunt și oameni de calitate implicați în aceste proiecte.

Nu pot încheia acest articol înainte de a le mulțumi membrilor grupului vocal-instrumen-

Primirea oaspeților

gere și transmitere a acestui tezaur, precum și implicarea tineretului atât cât se mai găsește la nivel local în aceste activități.

După această discuție, pe parcursul anului 2011, acțiunile s-au desfășurat conform programului, iar la sfârșitul lunii octombrie Gabriela Artimov m-a anunțat că intenționează să pună bazele unui grup vocal-instrumental constituit din tinerii satului Caraorman, membrii organizației locale, inițiativă pe care am apreciat-o ca fiind foarte normală și ca o consecință a unor nevoi și aspirații ce se doreau pune în practică.

Și astfel, la 8 noiembrie, de ziua Sf. Dimitrie cel Nou, am ajuns în satul Caraorman, la invitația organizației locale, pentru a lua parte la manifestările prilejuite de această mare sărbătoare a satului, hramul bisericii Sf. Dimitrie cel Nou.

Acțiunea a început prin participarea la slujbă religioasă în care părintele Angelo-Florin Dumitrescu, parohul bisericii satului, ajutat de părintele Codris Aurel, parohul bisericii din Crișan, au impresionat enoriașii prin profunzimea și acuratețea serviciului religios, iar interiorul bisericii a cărei catapeteasmă și colecția de icoane vechi de peste 200 de ani au contribuit din plin la crearea unui moment solemn unic care se petrece o dată pe an în sat, și anume atunci când se sărbătorește hramul bisericii din localitate. De remarcat este faptul că deși slujba religioasă s-a săvârșit în limba română, corul bisericii, în intervențiile sale muzicale, a folosit alternativ atât limba română, cât și limba ucraineană.

După încheierea slujbei religioase, cu mic cu mare ne-am îndreptat către Căminul Cultural din sat unde era o animație deosebită datorită faptului că urmau să se desfășoare evenimente importante, și anume inaugurarea sediului organizației locale a UUR și un program artistic inedit.

Activitatea a continuat printr-o slujbă religioasă săvârșită de preoții Angelo-Florin Dumitrescu și Codris Aurel, apoi cu câteva scurte alocuțiuni rostite de președintele filialei Tulcea a UUR, Dumitru Cernencu, primarul comunei Crișan, Vaniușa Artimov, și alții în care s-a arătat, printre altele, importanța inaugurării sediului organizației locale, precum și rolul acestuia în viața social-culturală a localității.

După încheierea activităților la sediul organizației locale, ne-am mutat la Căminul Cultural al satului unde urma să înceapă un program artistic dedicat momentelor festive, iar ceea ce

conteneau, impresia produsă de artiștii noștri a fost deosebită prin aceea că au interpretat cu mult aplomb cântecele: „Cervona roja“, „Horila sosna“, „Vaniușa“, „Zelene lystea“, demonstrând încă o dată că debutul lor pe scenă, deși plin de emoție din partea fiecăruia, a venit ca ceva caracteristic etniei ucraine, unde cântecul și dansul tradițional sunt la ele acasă.

De remarcat este faptul că eleganța și estetica costumelor pe care fetele noastre și le-au confecționat din proprie inițiativă, fără nici un ajutor și într-un timp record (cca zece zile) au contribuit din plin la reușita programului artistic prezentat pe scena Căminului Cultural. Programul artistic a continuat cu grupul vocal-instrumental „Rybalka“ din Crișan sub coordonarea dnei Tudosia Oprișan, grup în a cărui

Ansamblul „Zadunaiska Sici“

tal „Veselka“ din Crișan, părintelui Angelo-Florin Dumitrescu, celorlalte grupuri vocale care s-au implicat în acest proiect, din Crișan, Sf. Gheorghe și Tulcea, tuturor locuitorilor din Caraorman, vizitatorilor și, nu în ultimul rând, sponsorilor (atâția câți au fost), care au făcut la rândul lor eforturi pecuniare deosebite.

Dumitru CERNENCU

Narațiuni culturale: euri romantice

(Urmare din numărul 203/204)

Din păcate, tânăra generație este hipnotizată de modele străine și ambiții de promovare. Văduva Ucraină se poate considera și lipsită de prunci.

În „Haidamacii“, îl vedem pe Șevcenko atent la reorientarea cognitivă a epocii sale. El își îndeamnă compatrioții să se dedice cunoașterii, să studieze limba de la care pornește nașterea unei civilizații, deoarece identitatea popoarelor nu poate fi separată de narativitate.

În interiorul poemului, aflăm pasaje meta-literare, cum ar fi interpelarea cititorului sau autoironia apologetică, o strategie retorică întrebuițată și de Byron în „Don Juan“ și „Beppo“. Poetul se scuză pentru faptul că folosește o sursă modestă, adică o poveste a bunicului. Autoironia apologetică semnifică, de obicei, o schimbare în sensibilitatea

culturală. Pare o reinscripție a procedurii byronian, următoarele versuri rezumând lauda anarhistului aristocrat la

adresa propriei puteri asupra oamenilor săi:

*Sau poate între timp mă voi întoarce
La mica mea ceată de haiduci,
Iar după ce-o voi fi condus la țintă,
M-oi odihni.*

Ca și Pușkin, totuși, poetul reînscrie motivul doar pentru a-l transforma. Face acest lucru modulându-l într-o specie medievală: romanul cavaleresc, în care regele Arthur, la masa lui rotundă, este primus inter pares (primul între egali). Fiul de șerbi a abandonat discursul politic nemijlocit, alegând pentru conaționali o figură a ceremonialului și virtuților cavaleresti.

Citindu-l pe Taras Șevcenko, parcurgem, așadar, întreaga paradigmă a reprezentărilor romantice ale individualității. Simțim, totuși, că reziduurile lecturilor sunt un contrapunct inferior omului viu, întrupat în istorie, pentru care scrisul este destin.

Maria-Ana TUPAN

Profesorul din școală, OMUL de după

Roadele apar repede, iar începând cu anul școlar 2009/2010, odată cu venirea, la propunerea domnului profesor, în școala noastră a doamnei Ștefan Georgea, profesoară de limba ucraineană, studierea acestei limbi ia o mare amploare.

Prin această scri-soare deschisă, Școala cu clasele I-VIII nr. 5 „Bogdan Vodă” din Rădăuți dorește să aprecieze atât întreaga activitate didactică pe care a desfășurat-o aici, timp de peste 35 ani, domnul profesor Bodnar Ioan, cât și colaborarea ulterioară cu domnia sa în calitate de președinte al filialei Suceava a UUR, respectiv, consilier I pe probleme de minorități din cadrul Prefecturii județului Suceava.

În calitate de cadru didactic, considerăm că domnul prof. Bodnar Ioan a fost și este cu adevărat un om dăruit profesiei sale. Numeroși copii poartă în inimile lor numele și amintirea unui profesor cu mare har și tact pedagogic. Această școală și-a înscris în cartea de onoare

numele și vibrația unui mare om, care a trăit și trăiește pentru școală.

Dintre momentele reprezentative, ar fi de menționat „povestea buldozerului”, „povestea porților”, „echipa, de șoc”, care se găsesc în STUDIUL MONOGRAFIC pe adresa www.scoala5radauti.ro, activități care au culminat cu amenajarea bazei sportive ce astăzi îi poartă numele. De asemenea, domnul profesor a contribuit la amenajarea primului cabinet intercultural din județul Suceava, în anul 2003.

Începând cu anul 2006, când domnul profesor este numit consilier I pe probleme de minorități în cadrul Prefecturii și ales prim-vicepreședinte al UUR, începe o nouă etapă a activității acestuia.

Mărturie stau activitățile săptămânale efectuate cu un număr considerabil de elevi, obținerea de rezultate deosebite la faza națională a Olimpiadei de limba ucraineană, parteneriatele dintre noi și Școala nr. 4 Cernăuți și Liceul nr. 2 din aceeași localitate, schimburile de experiență transfrontalieră cu mijloace audio-video ale cabinetului intercultural.

Pe această cale, aducem mulțumiri acestui OM cu suflet mare și sperăm într-o colaborare deosebit de fructuoasă și pe viitor.

Cu respect și considerație,

Petru NICUȚĂ,
director

Lupta pentru libertate, identitate și independență a Republicii Populare Ucrainene în perioada 1917-1921

(Urmare din numărul 193/194)

Formarea statului ucrainean condus de Pavlo Skoropadskyi (29 aprilie - 14 decembrie 1918)

În condițiile ocupării Ucrainei de către trupele germane, adevăratul stăpân al Ucrainei era feldmareșalul von Eichorn care decretase cele mai drastice măsuri de rechiziționare a produselor agricole, transformând Ucraina într-un ieftin și comod magazin de aprovizionare pentru Puterile Centrale. Iar când Rada Centrală și Guvernul Golubowicz - Petliura au protestat împotriva acestor măsuri, von Eichorn a ordonat dezarmarea diviziilor ucrainene, arestarea unor membri ai Radei Centrale și ai Guvernului. Congresul proprietarilor agricoli, convocat ad-hoc, a proclamat ca hatman al Ucrainei pe generalul țarist de origine etnică ucraineană, Pavlo Skoropadskyi, mare latifundiar, a cărui germanofilie oferea garanții sigure ocupanților germani.

Acesta s-a supus cererilor părții germane de ocupație și a decretat:

- desființarea Radei Centrale Ucrainene și a Guvernului acesteia;

- alegerea organelor guvernamentale să fie făcută cu acordul germanilor;

- interzicerea manifestărilor antigermane;

- restabilirea proprietății private asupra pământului;

- înlăturarea de la putere a membrilor Guvernului Republicii Populare Ucrainene.

Tot la Congresul Zemstvelor Proprietarilor din Ucraina, genera-

Symon Petliura

lul Pavlo Skoropadskyi, hatmanul Ucrainei, a emis o Declarație (Hramota) către poporul ucrainean prin care au fost aprobate legile privind sistemul de guvernare în Ucraina, potrivit căror hatmanul deține întreaga putere executivă și legislativă. El a devenit și comandantul suprem al armatei și flotei ucrainene, rămânând ca numai controlul asupra puterii judecătorești să fie executat de către Tribunalul Suprem.

A fost schimbată și denumirea statului: Republica Populară Ucraineană a devenit Statul Ucrainean (Ukrainska Derjava). A fost desființată și autonomia locală.

La 3 mai 1918, a fost format un nou guvern provizoriu în frunte cu M. Vasylenko, cu 11 miniștri, din care numai doi erau ucraineni, restul fiind reprezentanți ai partidelor proruse.

Acest guvern era susținut de marii industriași, moșieri, partidele proruse și de puterea de ocupație germană. Aceasta din urmă își aroga dreptul de a se amesteca tot mai mult în treburile interne ale Statului Ucrainean.

Nemulțumiți de această situație, când aproape toată Ucraina era ocupată de germani și austrieci (numărul militarilor germani și austrieci în partea de sud a Ucrainei a ajuns la 800.000), opoziția a desfășurat la Kiev și în alte loca-

lități, în perioada 8-16 mai 1918, o serie de manifestări (congrese, conferințe) ale țăranilor, muncitorilor și ale altor partide socialiste și social-democrate ucrainene, cu care prilej s-au adoptat rezoluții privind nerecunoașterea regimului instaurat de Pavlo Skoropadskyi, care a anulat toate cuceririle democrat-republicane, adoptate la al III-lea și al IV-lea Universal al Radei Centrale a Republicii Populare Ucrainene.

Hatmanul P. Skoropadskyi a format, la mijlocul lunii mai 1918, un nou guvern în frunte cu F. Lyzohub, în componența căruia au intrat 14 miniștri; o parte dintre ei au făcut parte din vechiul guvern provizoriu condus de M. Vasylenko.

De remarcat că împotriva acțiunilor promovate de guvernul Skoropadskyi și de armata germană de ocupație, locuitorii din comuna Kanej (Elisavethrad) s-au răsculat, în perioada 20 mai - 3 iunie 1918. Răzmerița lor a fost înăbușită în sânge, fiind spânzurați și împușcați 117 oameni de către forțele represive hatmaniste și germane.

Pentru apărarea drepturilor democratice Uniunea partidelor și organizațiilor antihatmaniste s-a întrunit în ilegalitate la Kiev la 22 mai 1918 unde s-a adoptat un memorandum cu doleanțele ucrainenilor ce a fost trimis hatmanului P. Skoropadskyi semnat de A. Nikolski, președintele Uniunii respective.

De asemenea, la Ekaterinoslav, la 22 mai 1918, s-a desfășurat o grevă generală a tuturor întreprinderilor și instituțiilor locale îndreptate împotriva puterii hatmaniste.

Președintele Uniunii Zemstvelor Ucrainene, Symon Petliura, a trimis, la 28 mai 1918, un protest lui Muma, ambasadorul Germaniei în Ucraina, solicitându-i oprirea arestărilor în masă, de către forțele militare germane, a persoanelor implicate în acțiunile antihatmaniste și antigermane.

La 30 mai 1918, Skoropadskyi a emis o lege prin care militarii ucraineni sunt obligați să depună jurământul de credință față de Statul Ucrainean. Cei care au avut alte vederi politice au fost scoși din armata Statului Ucrainean.

Germania și Austro-Ungaria au recunoscut juridic Statul Ucrainean, condus de hatmanul Pavlo Skoropadskyi, abia la 2 iunie 1918.

Pentru a opri ostilitățile militare între statul Ucraina și Rusia Sovietică, la 12 iunie 1918, s-a semnat la Kiev, un tratat preliminar.

Un alt memorandum al Uniunii Zemstvelor, conduse de Symon Petliura, a fost la 16 iunie 1918 trimis lui Skoropadskyi prin care se cerea libertatea de a se autoadministra zemstevele, demisia guvernului și convocarea Radei a Statului Ucrainean.

(Continuare în numărul următor)

Mihai POCORSCHI

Pavlo Skoropadskyi

Discursul președintelui Ucrainei, Viktor Ianukovyci, la întâlnirea cu reprezentanții cercurilor de afaceri din Brazilia

Președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, a efectuat, în luna octombrie, o vizită de stat în Brazilia. Șeful statului ucrainean a avut întâlniri cu omologul său brazilian, Dilma Rousseff, cu președintele Senatului Congresului Național al Braziliei și cu unii șefi ai organelor puterii locale. Viktor Ianukovyci s-a întâlnit, de asemenea, cu reprezentanți ai comunității ucrainene din Brazilia și ai cercurilor de afaceri braziliene.

Cu prilejul vizitei șefului statului ucrainean în Brazilia au fost semnate șase documente bilaterale menite să contribuie la aprofundarea colaborării dintre cele două țări în diverse domenii. Este vorba de Acordul între Consiliul de Miniștri al Ucrainei și Guvernul Braziliei privind colaborarea tehnico-militară, Memorandum privind înțelegerea reciprocă între Consiliul de Miniștri al Ucrainei și Guvernul Braziliei asupra colaborării în domeniul ocrotirii sănătății și al științelor medicale, Memorandum privind crearea Comitetului consultativ ucraineano-brazilian în vederea dezvoltării colaborării în sectorul agroindustrial, Memorandum privind înțelegerea reciprocă între Academia Națională de Științe Agricole a Ucrainei și Corporația de Cercetări Agricole „EMBRALA” din Brazilia, Înțelegerea reciprocă între Agenția Națională pentru Investiții și Administrarea Proiectelor Naționale a Ucrainei și Agenția pentru Investiții și Comerț „Apex Brasil” din Brazilia, Memorandum privind înțelegerea reciprocă între Ministerul Energeticii și Industriei Carbonifere al Ucrainei și Ministerul Industriei Miniere al Braziliei în domeniul producției de bioenergie.

La întâlnirea cu reprezentanții oamenilor de afaceri ai Braziliei, președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, a rostit următorul discurs:

Stimate doamne și stimați domni,

Obiectivul acțiunii de astăzi este impulsivarea aprofundării colaborării economice dintre țările noastre.

Aș vrea să subliniez faptul că puterea din țara noastră este deschisă dialogului cu reprezentanții cercurilor de afaceri și interesată să creeze un mediu favorabil pentru agenții economici din Ucraina. Sper cu tărie că interesul oamenilor de afaceri brazilieni față de Ucraina va crește substanțial în viitor. Căci în momentul de față Ucraina pășește ferm pe drumul reformelor. O parte din acest drum a fost deja parcursă și avem rezultate concrete ale acțiunilor noastre. În Ucraina a fost stopat declinul economic provocat de criza economico-financiară, țara noastră înscriindu-se pe calea dezvoltării economice stabile.

În prezent, este în curs modernizarea sectoarelor economice și a infrastructurii de bază.

Se aplică reforma administrativă și politica statului în sfera combaterii corupției strâns legată de aceasta. Am trecut la schimbări fundamentale în sistemul judiciar, am realizat reforma fiscală și cea în domeniul pensiilor cu scopul principal de a contribui la dezvoltarea liberei inițiative.

Am obținut succese însemnate în ceea ce privește perfecționarea mecanismelor politicii de reglementare, în simplificarea și perfecționarea procedurilor de aprobare. Au fost, în felul acesta, reduse substanțial tipurile de activități licențiate, s-a redus, de asemenea, numărul organelor de control, s-a stabilit lista completă a documentelor cu caracter de aprobare și s-a introdus „principiul declarativ” al emiterii lor, s-au simplificat simțitor procedurile în construcții.

Activitatea stabilă a tuturor verigilor puterii ne-a permis să restabilim tendințe pozitive pe ansamblul economiei.

Adresându-mă întreprinzătorilor brazilieni aș vrea să menționez faptul că, în ultimul timp, a crescut simțitor interesul față de Ucraina al partenerilor de

afaceri străini. În prezent, lucrăm intens la perfecționarea mecanismelor de stat care vizează îmbunătățirea climatului investițional din Ucraina.

Pentru instaurarea unui dialog direct între putere și business a fost creat Consiliul investitorilor autohtoni și străini de pe lângă președintele Ucrainei care reprezintă o pârghie în plus în procesul de creștere a potențialului investițional și a atractivității statului nostru. Din acest consiliu fac parte conducători ai celor mai mari întreprinderi ucrainene și reprezentanți ai investitorilor străini importanți. Ne va face o deosebită plăcere dacă și reprezentanții marelui business brazilian își vor manifesta dorința și interesul de a lucra în cadrul acestui mecanism de colaborare a puterii cu întreprinzătorii, devenind membri ai Consiliului. Activitatea acestuia are ca scop, între altele, facilitarea atragerii și valorificării eficiente a investițiilor autohtone și străine, asigurarea drepturilor constituționale la proprietate privată și la libera inițiativă.

În vederea stimulării atragerii investițiilor străine, Programul guvernului prevede ca investitorii să primească un ajutor complex pentru inițierea și realizarea proiectelor investiționale prioritare pentru dezvoltarea economică a țării în domeniul transporturilor, energetic și telecomunicații, în cel al ecologiei, al dezvoltării infrastructurii municipale, al întreprinderilor mici și mijlocii.

A fost creată Agenția de Stat pentru Investiții și Administrarea Proiectelor Naționale ale Ucrainei care se ocupă de investiții în regim de „ghișeu unic”.

Vreau să subliniez faptul că proiectele naționale considerate prioritare trebuie să devină o locomotivă a creșterii economice.

Toate proiectele naționale ale Ucrainei care sunt, practic, similare Programului de dezvoltare accelerată a Braziliei, sunt deschise pentru investitorii străini.

Ca atare, aș vrea, astăzi, să atrag atenția dumneavoastră asupra Proiectului național „Energie nouă” și Proiectului național al terminalului maritim pentru gazul natural lichefiat.

Proiectul național „Energie nouă” prevede luarea unor măsuri pentru creșterea randamentului energetic și dezvoltarea energiei alternative în Ucraina.

Ucraina dorește ca posibilitățile energiei regenerative să fie folosite cât mai complet, lucru demonstrat și de faptul că în 2009 în Ucraina a fost introdus „tariful verde”, unul dintre cele mai ridicate din Europa, iar în anul următor țara noastră s-a afiliat la Comunitatea Energetică Europeană.

Știm că companiile din Brazilia au o vastă experiență în realizarea proiectelor similare cu Proiectul național „Energie nouă” și ca atare le invit la colaborare activă.

Proiectul național al terminalului maritim de gaze naturale lichefiate prevede construcția, în cursul următorilor trei ani, a acestui obiectiv cu o capacitate de 10 miliarde metri cubi pe an. Importanța acestui proiect constă în faptul că el asigură o sursă alternativă de achiziționare a gazelor naturale. De asemenea, proiectul permite lărgirea canalelor alternative de livrare a gazelor în Europa prin sistemul de transport al gazelor existent în Ucraina. Proiectul este important și pentru construcția sistemului european de securitate.

Câștigătorul licitației pentru elaborarea fundamentării tehnico-economice a construcției terminalului este compania spaniolă „Socoin” care urmează să pregătească documentul necesar până la sfârșitul lunii ianuarie 2012.

În continuare, la începutul anului viitor, investitorii vor putea primi calculele economice concrete la acest proiect. Acesta va fi primul proiect de anvergură ce se va realiza prin parteneriat public-privat.

Știu că în Brazilia funcționează cu succes două

terminale de regazificare similare, Golful Guanabara (orașul Rio de Janeiro) și Port Pecem (statul Ceara).

Aș vrea să subliniez faptul că participarea companiilor braziliene la acest proiect are pentru noi o mare importanță. De aceea, vă invit să deveniți investitori strategici.

Sunt bucuros să confirm faptul că Brazilia este partenerul economic și comercial cheie al Ucrainei în America Latină. Pe de altă parte, parteneriatul nostru trebuie să capete noi valențe.

Doresc să remarc rezultatele bune ale celei de-a V-a ședințe a Comisiei interguvernamentale ucraineano-braziliene pe probleme de colaborare economico-comercială care a avut loc la Kiev, la sfârșitul lunii septembrie.

Îndeplinirea înțelegerilor la care s-a ajuns, îndeosebi a celor ce privesc colaborarea în sfera energetică, va avea ca rezultat dezvoltarea în continuare a colaborării între țările noastre.

Îmi face plăcere că remarc faptul că, în primele luni ale anului 2011, volumul comerțului bilateral de mărfuri cu Brazilia a crescut cu o treime, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut.

Pe de altă parte, sunt ferm convins că volumul actual al comerțului nu reflectă adevăratele posibilități ale părților. Apreciez că diversificarea comerțului bilateral cu accent pe segmentul tehnologiilor de vârf este în interesul oamenilor de afaceri atât din Ucraina, cât și din Brazilia.

Întreprinderile ucrainene produc o gamă largă de produse chimice și metalurgice, din domeniul construcțiilor de avioane și nave, precum și echipamente pentru construcții de mașini și energetică.

Aș vrea să subliniez faptul că, în problema colaborării tehnologice, întreprinderile ucrainene sunt mai flexibile, decât companiile europene și nord-americane.

Legat de aceasta, există perspective importante pentru inițierea, în Brazilia, a unor proiecte comune pe bază de tehnologii ucrainene și investiții braziliene. În favoarea lor pledează experiența de colaborare deja existentă.

Este vorba, în primul rând, de proiectul strategic „Ciclun-4-Alcantara” din domeniul aerospațial care se realizează pe bază bilaterală, proiect ce a trecut deja în faza de realizare practică.

Cum am putea să nu amintim și de pregătirile pentru organizarea în Ucraina a unui eveniment sportiv grandios și anume a finalei Campionatului european de fotbal, în 2012.

Apoi, în Ucraina se realizează proiecte mari de infrastructură, atractive pentru investitori. Am în vedere construcția de hoteluri, de drumuri, de obiective sportive etc.

Vom saluta cu plăcere participarea businessului brazilian la realizarea tuturor acestor proiecte de perspectivă.

În afară de aceasta, în momentul de față, agricultura, industria prelucrătoare, construcțiile de locuințe, domeniul comunicațiilor capătă tot mai multă importanță și atractivitate investițională. Și aceste sectoare sunt deschise pentru investitorii din Brazilia.

În fine, vă rog să-mi permiteți să subliniez faptul că Ucraina este deschisă dialogului cu oamenii de afaceri brazilieni la toate nivelurile, începând cu întreprinderile mici și mijlocii până la cele mai mari corporații.

Vă invităm să descoperiți și dumneavoastră Ucraina cu potențialul ei nelimitat cumulat cu hărnicia și bunăvoința tradițională a poporului ucrainean.

Vă invit să vizitați Ucraina pentru a stabili contacte de parteneriat cu companiile ucrainene, pentru a discuta posibilitățile și a identifica căile de dezvoltare a colaborării reciproc avantajoase,

Vă mulțumesc pentru atenție.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape

În acest „dialog“ nerostit, cu autorul monografiei, se impun, de asemenea, ușoare „retușări“ în tratarea de către domnia sa a problemei haiduciei, spre exemplu. Domnul Ion Aflorei afirmă că „în secolul al XVIII-lea istoria huțurilor moldoveni este plină de hoții și prădăciuni“ și că „pe la 1742 tulbura liniștea munților celebrul haiduc Olexa Doboșciuc“, „refugiati în Moldova“ și „căutat de starostele polon Kriwo-kowski“, care „cere extrădarea de la Constantin Vodă Mavrocordat“, și „starostele de Cernăuți primi ordin să silească pe localnici să descopere ascunzishul haiducului“, ce „se mistuie la Răstoace“ (p.77).

Cum reiese din cea mai interesantă lucrare despre predecesorii și urmașii lui Olexa Doboș, aceea a lui Julian Țelevuci (Д-р Юліан Целевич, Опришки. Про Олексу Довбушука та его попередників і наступників. „Руська історична бібліотека“, том XIX, Львів, 1897), scrisă pe baza depozițiilor judiciare aflate în arhivele orașului Stanislav, depoziții făcute între anii 1703-1723 și 1738-1751 de către haiducii prinși și judecați, cum reiese, de asemenea, și din lucrările cunoscutele cercetători ai haiduciei din Carpați, precum V. Hrabovețkyi, E. M. Kosacevskaia ș.a., Olexa Doboș (născut în anul 1719, în satul Peceniujyn din comitatul Kolomyia, în familia munteanului sărac, Vasyl Doboș - mort în 1745) acționa cu ceata sa cu precădere în „epicentrul“ Huțuliei, zonă numită, în ucraineană, Huțulscina, cu renumitul vârf Ciorno-hora, izvoarele istorice neatestând faptul prezenței sale în zona Moldovei. Este consemnată, în schimb, „coborârea“ cetelor de haiduci ucraineni carpațici până la Câmpulungul Moldovenesc, Dragomirna și chiar Neamț. Însă legendele și cântecele despre Olexa Doboș s-au păstrat chiar până în zilele noastre, afară de zona carpatică ucraineană, și în toate așezările cu populație huțulă sau huțulo-bucovineană din România (Bucovina, Maramureș, Banat).

În al doilea rând, Olexa Doboș nu că doar „tulbura liniștea munților“, ci, la vremea sa, a devenit cel mai renumit și de temut exponent al luptei antifeudale, dobândind, cum remarca și Kaindl, cunoscuta aureolă de haiduc ideal care „lua de la bogați și dădea săracilor“, luându-le apărarea și fiind necruțător cu accia care îl urmăreau. Din aceste ultime două motive i s-a tras și moartea.

Asemenea eroilor mitici, cei mai de seamă haiduci, în tradițiile populare, erau investiți cu o neasemuită calitate, și anume invulnerabilitatea. Pentru curmarea firului vieții lor, cineva era pus (sau obligat) să afle secretul vulnerabilității și prin ce pot fi ei omorâți. Ca iscoditori și trădători, în legende și cântece populare, apar fie iubita haiducului, fie unul dintre fărtați (în cazul lui Pinteza Viteazul), aceasta fiind o abordare tipologică și aureolată, pentru a conferi legendei sau cântecului o puternică „vibrație“ emoțională.

Prin această prismă tipologică aureolată este zugrăvită și moartea lui Olexa Doboș, ce are ca „suport“ o realitate crudă care „alimentează“, totuși, admirabil schema tipologică: deși sfătuit de către fărtați să renunțe la hotărârea sa, Olexa Doboș, împreună cu trei haiduci, în seara zilei de 23 august 1745, vine la casa vechilului Ștefan Dzvinka (nicidecum în „vizită“ nocturnă la soția acestuia, considerată, în folclor, drept iubită a haiducului) s-o răzbune pe fosta soacră a vechilului, care, întâlnindu-l pe Doboș, i s-a plâns că fiica ei, măritată după vechil, a murit, urmași nu există, iar Dzvinka refuză să-i restituie zestrea fiicei, dar totodată și să-l pedepsească pe vechil, deoarece auzise că acesta îl urmărește și vrea să-l lichideze. În timp ce încearcă să scoată ușa din balamale (acest element și celelalte, ale întâmplării tragice, se regăsesc în legende și cântece populare), vechilul îl rănește grav, prin împușcare, în umărul drept. Supărat peste măsură, Doboș ordonă să fie incendiată casa, însă haiducii însoțitori îl înduplecă, îl despovăresc de arme și-l duc de subsuori în pădure, ascunzându-l sub o gră-

madă de crengi.

Acestea sunt datele depoziției, făcute de unul dintre haiducii însoțitori, Vasyl Baiurak, la judecarea sa la tribunalul din Stanislav, depoziție ce coincide în întregime cu aceea făcută de vechil la același tribunal, la cinci zile după rănirea mortală a haiducului. Corpul neisufletit al lui Doboș a fost expus la Kolomyia, apoi tăiat în bucăți și pus în țepe înalte la răspântii de drumuri - drept mărturie că, totuși, invulnerabilul erou a murit și pentru a semăna frică în eventualii săi continuatori. Ștefan Dzvinka a fost recompensat substanțial și scutit, el

Blazonul dascălului onorat

și urmașii săi, de toate dările față de coroana polonă (B.V. Грабовенький, Антифеодальна боротьба карпатського опришківства XVI-XVIII століть. Вид-во Львівського університету, 1966, с. 58; 120).

În legătură cu un exponent mai recent al haiduciei huțule, Lukian Kobyluța, despre care istoricul bucovinean Theodor Balan îmi spunea că „era un bărbat atât de frumos cum numai Hristos putea să fie“, s-ar fi putut oferi câteva informații de „trezire“ a curiozității cititorilor în special din zonele Sucevei, Rădăuților: printre deputații bucovineni din parlamentul vienez, alături de Kobyluța, unul, Ion Dolenciuc, era din Dărmănești; tradiții, cântece populare și relatări despre Kobyluța au fost culese de la urmașii acestuia, în Nisipit.

În ciuda multitudinii părerilor înșirate privind apartenența etnică a huțurilor și a neîmpărțirii vreo una dintre ele, domnul Ion Aflorei, prin expresiile folosite și remarcile făcute arată că, de fapt, această grupă etnică aparține seminției ucrainene, etichetând-o ca populație huțulo-ucraineană (p. 271), din limba căreia, afară de cuvinte huțule, citează și alte lexeme ce sunt deopotrivă comune și limbii ucrainene general vorbite (книш, затерка, пампушки, пастухи, цидило, корито, зубрівка; Михайло, Петриха, Юрко, Іванко ș.a.), iar despre una dintre bunele păstrătoare ale datinelor și cântecelor huțule, Reveca Danilașciuc, afirmă că „știe să scrie și să citească (și în limba ucraineană)“, „îți vorbește în versuri și-ți cântă în limba lui Șevcenko“. Reproducerea, în traducere românească, a improvizărilor cântate privind „viața grea“, din păcate, nu poate da măsura limbii lui Șevcenko“. Despre o altă localnică, Petreha (= ucr. Петриха), afirmă că „are mult haz. Le zice ca la carte“. Despre unul Marinică spune că „știe multe vorbe cu tâlc“, iar „baciul de la stână (...) îți poate povesti ore-n șir fără să se oprească“. Cea mai edificatoare observație se referă la „vecina de peste apă“, despre care, „cu amar în glas“, vecinul profesorului „se destăinuie“: „Baba asta are două minți: cu una să împrumute și cu alta să... uite“, „numai că, - notează profesorul cu referire la «estompata» echivalare, în românește, a celor spuse de bătrână, - în graiul locului sună mai armonios“ (subl.n. - I.R.). Edificatoare este această ultimă observație, fiindcă ea demonstrează că domnul profesor Ion Aflorei a deprins într-atât de bine vorbirea huțulo-ucraineană, încât sesizează până și subtilitățile valențelor ei expresive, funcțiile stilistice ale interferenței lingvistice româno-ucrainene în vorbirea adulților și a elevilor, mai ales („La muncă - mai pomalo“ = rom. mai + ucr. помало; cutare „mănâncă pâinea... singur“ = ucr. самий, în loc de „pâinea goală“; „Pan (= ucr. пан) șef, mai iute“; calul îngropat de câteva zile „s-aude“ = ucr. чути, adică răspândește un miros urât). Deprinderea vorbirii huțule de către autorul monografiei este atribuită, chipurile, vecinului, care, „Venit dintr-un ținut încărcat de istorie și legendă (= Neamț, zona natală a domnului Ion Aflorei - I.R.), proaspăt absolvent de cele înalte școli, înarmat cu dorința de a face lucruri mari, s-a obișnuit repede cu satul așezat în căușul de munte. Nu prea cunoștea graiul localnicilor, dar l-a învățat ușor“ (p.316). Așa stând lucrurile, cum a procedat cu mult timp înaintea sa R.F. Kaindl, și domnul Ion Aflorei ar fi putut oferi „în graiul armonios“ huțul și în traducere românească capitolul „Vorbe cu tâlc“, o adevărată „mină“ de spiritualitate, umor suculent și enorm de multe

subiecte pentru schițe literare á la Mihai Traista, cu inconfundabilul său „unchi“, Ferișciac. Ce-i drept, la p. 273-278 este dat textul scenetei dramatizate, „La șezătoare“, în care acționează personajele Ivanko, Teo, Frasena, Iurko, Musafirii, D1 - 5, R1 - 5, cu dialogul în limba română, presărat cu cântece huțule (cu destule greșeli de transcriere), scenetă culeasă, chipurile, în Brodina de Sus, dar care, de fapt, este o încercare facilă de reeditare a șezătorii, foarte departe însă de „savoarea“ ei populară.

Apartenența localnicilor la populația ucraineano-huțulă este confirmată și de onomastica localității, cele mai frecvente nume atingând cifra de 244, iar printre ele și unele purtate de personalități cu renume în cultura Ucrainei, cum ar fi Velyciko, autorul uneia dintre cele trei cronici căzăcești medievale, sau Andruhovyci, unul dintre cei mai valoroși prozatori ucraineni contemporani, foarte

cu asupra de măsură

cunoscut și tradus în multe limbi ale lumii, anul trecut și în română - romanele „Douăsprezece inele“ și „Moscoviada“.

Printr-o abordare științifică se remarcă capitolele *Populația așezării Izvoarele Sucevei* (Evoluția numerică a populației; Mișcarea naturală a populației; Mobilitatea teritorială a populației; Structura populației - pe sexe și grupe de vârste, profesională (98,2% = ortodocși pe stil vechi), *Așezările ome-nești* (Vechimea, evoluția și tipologia așezărilor - cu risipire liniară, areolară, cu tendințe de grupare în perimetrul construit, fizionomia, mărimea și funcțiile satelor; aspecte edilitar-gospodărești), *Considerații economice* (modul de folosință a terenului; agricultura; creșterea animalelor; economia forestieră; fondul cinegetic; căile de comunicație și transporturile; comerțul și activitățile meșteșugărești și industriale), *Considerații etnografice* (Meșteșugurile țărănești - prelucrarea lemnului, torsul, țesutul; gospodăria țărănească; portul popular; păstoritul; tradiții, obiceiuri, superstiții; mâncărurile tradiționale), *Viața spirituală* (Biserica, capelele). O parte distinctă a acestui capitol o reprezintă Școala, ce are o istorie îndelungată. La Șipotele Sucevei (Ucraina), din care făcea parte satul Izvoarele Sucevei până în 1940 (cu denumirea de Izvor), prin strădania lui Iraelie Porumbescu, a funcționat o școală parohială din anul școlar 1851/1852.

La Izvoarele Sucevei, prima școală a fost înființată în anul 1908, această instituție cunoscând, treptat, o evoluție ascendentă, în anul școlar 1960/61 generalizându-se învățământul de șapte clase, în 1964/65 - cel de opt clase, iar în 1975/76 - cel de zece clase. Interesante și utile sunt „paletele“ din capitolul „Dascăli de ieri“.

Partea a doua a monografiei începe cu un capitol-document, „Catalogul școlii“, în care, începând cu anul școlar 1945/46 și până la 2008/2009, sunt trecuți nominal toți elevii claselor respective, împreună cu învățătorii și profesorii lor.

Venit dintr-un ținut încărcat de istorie și stabilit într-unul mirific, pe care l-a îndrăgit, domnul Ion Aflorei nu putea să nu includă în monografia sa și un capitol formulat la modul poetic, „La obârșiile sufletului“, ce cuprinde poezii și scurte „pastele“ în proză, aparținând diversilor autori, multe aparținând autorului, unul intitulat fiind „Dascălul“, din care, chiar și printr-o sumară spicuire, transpare chipul său luminos de dascăl dăruit total multiplelor sale preocupări și, înainte de toate, îndeplinirii celei mai nobile îndeletniciri omeenești: „Olarul modelează un boț de lut. Fochistul dă căldură. Apa iute a munților aduce lumină în case (...). Dascălul modelează suflete fragede și gingașe. Și nu-i deloc ușor (...). Picătură, mică, mică, din dascăl se regăsește în fiecare dintre noi. Ce-ar fi lumea fără dascăl? (...). Fără să ne dăm seama, dascălul ocupă prima...particică a sufletului nostru (...). El, dascălul, are viața lui, universul lui. Mîntea-l răscolește continuu. Caută. Cercetează. Născoceste. Și a găsi soluții pentru cei ce mâine vor zidi o lume nouă, nu-i ușor deloc, și puțini s-ar încumeta s-o facă“.

Un asemenea dascăl este și stimatul domn Ion Aflorei.

Ioan REBUȘAPCĂ

15 ani de activitate a Ansamblului de cântec și dans ucrainean „Zorea“ din București

Bazele viitorului Ansamblu de cântec și dans ucrainean „Zorea“ au fost puse în 1996, când Organizația de Tineret Ucrainean din cadrul Uniunii Ucrainenilor din București, condusă de studentul Ostap Lupșac, a avut inițiativa de a înființa un grup vocal ucrainean care să promoveze muzica populară ucraineană autentică și care să aibă menirea de a atrage cât mai mulți tineri către organizație. Inițial, din acest grup vocal, au făcut parte foști membri ai Grupului vocal de copii „Clopoțelii veseli“ care au activat în București aproape 5 ani, la aceștia adăugându-se, apoi, tineri studenți și elevi sosiți să studieze în Capitală. Prima conducătoare a grupului „Zorea“ era profesoara de ucraineană Iaroslava Colotelo cu care grupul a cântat cântece ucrainene pe două voci.

După ce, în anul 1997, a primit ca donație din Cernăuți (Ucraina) 10 costume populare de femei și câteva cămăși pentru bărbați, la conducerea grupului, a venit profesoara de muzică Tatiana Fedurțea, soția unui diplomat de la Ambasada Ucrainei în București, care a căutat să transforme grupul vocal într-un veritabil cor pe patru voci, crescându-l numeric și calitativ.

Începând din anul 1999, corul „Zorea“ și-a diversificat repertoriul și activitatea, formând, totodată, și un grup de dans popular ucrainean. Uniunea Ucrainenilor din București, pe lângă care funcționează ansamblul, a reușit să procure tinerilor dansatori - băieți și fete - câteva costume populare de dans deosebite.

Cu ocazia Zilei Minorităților Naționale, în decembrie 1999, la Sala ARCUB din București, ansamblul s-a prezentat cu un concert aniversar (familia Fedurțea urma să se retragă din țară), iar ansamblul a impresionat publicul, pentru prima dată, cu două minunate dansuri populare ucrainene, „Verchovynka“ și nemuritorul „Hopak“ ucrainean.

În toamna anului 2000, Ansamblul „Zorea“ a reușit să-și împlinească un vechi deziderat: cu sprijinul UUR, al artistului Mihai Pocorschi, un prieten al ucrainenilor, la studioul acestuia s-a realizat o casetă audio și un CD profesional cu muzică ucraineană.

După plecarea dnei T. Fedurțea din țară, conducerea corului a fost preluată de tânăra Hristina-Larisa Colotelo (azi Clempuș), sprijinită de dra Lucica Bocicor (azi Perojuc), la dans, în timp ce în fruntea Organizației de Tineret Ucrainean se afla Mihai Colotelo care a ținut „cu dinții“ ca formația să nu se destrame (așa cum ne-a cerut-o și dna Fedurțea la despărțire).

Ansamblu ucrainean „Zorea“ a evoluat, în decursul celor 15 ani de existență, pe diverse scene din țară și de peste hotare. Dintre evenimentele din țară amintim câteva organizate de UUR: „Zilele Taras Șevcenko“ la București, Tulcea (în anii 1995, 1999, 2004), la Timișoara și Caransebeș - în anul 2003; „Zilele culturii

ucrainene“ în Banat - la Caransebeș (anul 2000), în Dobrogea - la Letea (1998) și la Chilia Veche (2000); Sărbătorirea poetului ucrainean Havrylo Clempuș la Valea Vișeuului (în 2006 și 2010 - la centenar); Comemorarea hatmanului Mazepa de UUR - filiala Galați în 2009; Aniversarea a 140 de ani de la nașterea poetei Lesia Ukrainka (2011) și multe altele.

Ansamblul „Zorea“ a participat și la diverse festivaluri interetnice, precum „Proetnica“ de

ucrainene“ la Palatul „Ucraina“ din Kiev (în anul 2001); „Sărbătoarea culturii ucrainene“ în Slovacia (orașul Svydnik), 2002; „Festivalul internațional al folclorului ucrainean“ la Luțk - Ucraina (2007); „Lemkivska vatra“ din Polonia (2009).

La 25 februarie 2006, Ansamblul „Zorea“, care a împlinit un deceniu de activitate, a organizat la Clubul Inginerilor din București, cu sprijinul UUR și al Ministerului Culturii și Cultelor, un reușit concert aniversar. La acest eveniment au fost invitați foști membri ai ansamblului și câțiva artiști din Ucraina - Cernăuți și Ivano-Frankivsk.

Ansamblul „Zorea“ a continuat să „strălucească“ și în ultimii 5 ani atât pe plan local, cât și pe cel național și internațional.

La 20 noiembrie 2011, în sala „Ioan I. Dalles“ din București a avut loc un concert aniversar al Ansamblului „Zorea“, susținut de Uniunea Ucrainenilor din România.

Ca oaspeți în program, au sosit: Grupul vocal „Ciubcik“ al comunității rușilor-lipoveni din București și naistul ucrainean Nicolae

Hrin din Remetea Mică, județul Timiș, din partea UUR - filiala Timiș.

Concertul bogat și diversificat a durat aproape 2 ore și a fost salutat de la început de către Iuri Verbyțkyi, ministrul consilier al Ambasadei Ucrainei, dna Rodica Precupețu, din partea Guvernului României, Departamentul pentru Relații Interetnice, prof. Ion Robciuc, prim-vicepreședinte al UUR și dna Magdolna Grosu, din partea MCPN.

Cu un cuvânt de salut s-a prezentat actrița Doina Ghițescu, prietena ansamblului, care a compus pe loc și a recitat câteva reușite cuplete.

Concertul, alcătuit din cântece corale, duete de fete și băieți, două dansuri populare ucrainene, s-a bucurat de mult succes, fiind îndelung aplaudat de publicul cald. Conducătorul artistic a fost Hristina-Larisa Clempuș. Pe scenă a urcat, la sfârșitul programului, și cel mai mic membru al grupului - Nicușor Pancec de 4 ani care a cântat, susținut de public, un frumos cântecel ucrainean. Probabil că acest gest reprezintă un simbol al perpetuării tineretului ucrainean în București, dornic să continue drumul început de predecesorii săi.

La sfârșit, pe scenă au fost invitați să urce foști membri ai Ansamblului „Zorea“, prezenți în sală. Tururor li s-au acordat diplome aniversare și câte un tricou pe care era imprimată denumirea ansamblului, iar UUR le-a dăruit un superb coș de flori. Împreună, ei au interpretat, cu emoție, două cântece populare ucrainene.

Iaroslava COLOTELO,
președintă a filialei București a UUR

În prim-plan, dl Ion Robciuc, prim-vicepreședinte al UUR

la Sighișoara, „Prietenia“ din Odorheiu-Seacuiesc, „Serbările Deltei“ din Sulina la care, în 2007, a obținut marele trofeu în domeniul cântecului, precum și la alte acțiuni interculturale organizate la București de alte comunități etnice, precum comunitatea maghiară - „Fundatia Egyut“, comunitatea elenă, comunitatea rușilor-lipoveni ș.a.

În acest an formația noastră a participat doar la câteva acțiuni organizate în București sau în apropierea lui: „Festivalul Internațional de

Ansamblul „Zorea“

Folclor“ din Parcul Cișmigiu, „Zilele Bucureștiului“ din Herăstrău, „Zilele orașului Otopeni“, la deschiderea Podului Basarab, la „Ziua multilingvistului“ din Băneasa etc.

Dintre acțiunile culturale din străinătate, la care a participat cu cinste Ansamblul „Zorea“, ar fi de amintit: „Festivalul internațional al cântecului ucrainean - HORYTVIT“ la Lviv (Ucraina), în anul 2000; „Festivalul diasporci

(Urmare din numărul 203/204)

Pe de altă parte, portretizările pe care le face unor oameni întâlniți de poet (să zicem, a lui Karl Briullov sau a unor ofițeri din perioada surghiunului) sunt destul de exacte și au caracterul unei descrieri artistice. Una peste alta, literaturizarea expunerii este o trăsătură caracteristică a lui P. Zaițev. El înadins nu oferă un aparat științific, adică fără trimiteri la bibliografia de care s-a folosit și pe care o cunoaște perfect, din care cauză redactorul ediției (New-York - Paris - München, 1955) M. Hlobenko a fost nevoit el însuși să atașeze o *Bibliografie* la finele cărții - încă o dată, autorul a făcut aceasta absolut conștient, cu scopul de a-i ușura cititorului lectura; iar aceasta decurgea din misiunea lui apostolică față de Șevcenko: era preocupat în primul rând de a recrea chipul poetului, precum și chipul epocii, și chipurile oamenilor din preajma poetului - sarcină pur artistică. Nici materialul factual al cărții nu se suprapune întotdeauna cu cercetările șevcenkologilor sovietici; astfel, P. Zaițev scrie pe larg despre lucruri pe care aceia, pudici, le treceau sub tăcere sau despre care scriau cu precauții și reverențe (de exemplu, despre răutăcioasa nereceptare a lui T. Șevcenko de către Belinski) sau despre avalanșa de recenzii negative ale **Cobzarului** făcute de către ucrainofobi, sau despre *Societatea Chiril și Metodi*, pe care P. Zaițev, firește, o privește ca pe o etapă a luptei de eliberare națională a ucrainenilor și tocmai de aceea îi recunoaște importanța internațională, căci, distrugând-o, țarismul rus a înăbușit nu numai separatismul ucrainean, dar a dat o lovitură de moarte slavofilismului, care atunci avea deja caracterul expansiunii rusești. În general, paginile despre *Societatea Chiril și Metodi* și despre ecoul internațional al acesteia sunt dintre cele mai bune ale cărții. La fel de liber scrie el și despre așa-zisul naționalism al lui Taras Șevcenko, despre care, de asemenea, se tăcea în edițiile sovietice și a cărui sâmbântă i-a fost hărăzit tocmai lui Șevcenko s-o semene în vremea sa.

Se întâlnesc în carte și anumite inexactități și necunoașteri. Astfel, P. Zaițev n-a putut să stabilească cronologia și succesiunea șederii lui Taras Șevcenko în diverse localități - aceasta s-a făcut abia în zilele noastre de către șevcenkologii din Ucraina. Tatăl lui Mykola Kostomarov n-a fost un „moșier-tiran“, cum scrie P. Zaițev, ci a murit în timpul unui obișnuit jaf banditesc, iar ca orientare era un mare liberal. De asemenea, autorul ia de bună fantezia poetică a lui T. Șevcenko despre Oksana Kovalenko, pe care, chipurile, ar fi păcălit-o un muscal; faptele dovedesc că totul fusese mult mai prozaic: fata s-a măritat de bunăvoie cu iobagul K. Soroka din satul Pedynivka. Autorul nu știe că *Nazar Stodolea* fusese pus în scenă de un grup de amatori de la Academia medico-chirurgicală din Peterburg (1844-1845). Mai pot fi găsite și alte astfel de observații, deși nu foarte multe. Cred că în curând va sosi timpul când academicii noștri șevcenkologi vor edita foarte valoroasa lucrare, însoțind-o de cel mai documentat comentariu, adică

Viața lui Taras Șevcenko

vor ridica monografia la nivelul dobândirilor de azi ale șevcenkologiei, iar acum fie ca ea să iasă în lume așa cum e, ca un prețios monument al înțelegerii vieții și creației poetului de către unul dintre cei mai înflăcărați și mai devotați apostoli-admiratori ai săi. Fără această carte, universul culturii ucrainene nu poate fi înțeles în deplinătatea sa.

Valeri Șevciuk

Spre marginile stepei străvechiului pământ kievean - în sudul princiarei Zvynohorodșcina - printre înalte dealuri răsfirate, printre văi înverzite de crânguri dese, ascunzându-și între mănoase livezi albele căsuțe, se tolănește larg marele și pitorescul sat Kerelivka³. Nu se știe exact când a apărut această localitate din marginea prestepei, dar deja în 1741, 130 de gospodării din Kerelivka erau doar ale țaranilor - supuși ai prințesei Iablonovska, soția viitorului mare hatman imperial. Apoi Kerelivka a intrat în posesia altui mare hatman - contele Xaveri Branițki, iar la sfârșitul secolului al XVIII-lea a devenit proprietatea magnatului rus Vasili Engelhardt. Obținând câteva sate în acea regiune ca moștenire în urma morții unchiului său Grigori Potiomkin - mare dregător și favorit al împărătesei Ecaterina a II-a - „cel mai luminat cneaz al Tavricei“, Engelhardt, rotunjindu-și noile sale posesiuni, a cumpărat, împreună cu alte sate, și Kerelivka. Urmas al baronilor liflandezi, „general en chef“ al armatei ruse și „cavaler a numeroase ordine“, iar apoi „adevăratul sfetnic de taină“ și senator, boierul Vasili Engelhardt, în anii 20-30 ai secolului trecut (adică al XIX-lea, n. mea, C. Ir.) deținea numai în Zvynohorodșcina un întreg orașel și 12 sate cu 8.500 de iobagi ucraineni, dar această întinsă suprafață a posesiunilor lui reprezenta doar un minuscul clin în imensul teritoriu, care era proprietatea surorii lui, contesa Aleksandra Branițka. Teritoriul așa-numitei Branicina ocupa însemnate suprafețe din ținuturile Bila Tșerkva, Kaniv, Uman, Cehyryn și însuma 300.000 de deseatine⁴. Majoritatea acestor latifundii contesa le-a obținut fie ca moștenire, fie ca dotă de la „prealuminatul“ său unchi, în calitate de cea mai dragă nepoată, când Potiomkin, cu acordul împărătesei Ecaterina a II-a, a măritat-o cu hatmanul guvernamental polonez, bătrâiorul conte Xaveri Branițki, unul dintre creatorii Confederației Comerciale. Fratele ei, senatorul Vasili Engelhardt, părăsindu-și serviciul, s-a așezat în anii 20 ai secolului al XIX-lea în orașelul Vișana, centru administrativ al „micii“ sale moșii din ținutul Zvynohorodului: ducându-și aici zilele, avea posibilitatea să administreze mai bine întinsele sale latifundii din ținutul Katerynoslav și Herson (pământuri căzacești, acaparate cândva de Potiomkin), căci până la ele era cea mai mică distanță; alte posesiuni ale lui Engelhardt erau în guberniile Iaroslav, Smolensk și Cernihiv⁵. De la reședința stăpânului „sufletelor“ de iobagi ucraineni până la Kerelivka sa era o distanță de doar 6 verste⁶.

La 25 februarie stil vechi (10 martie stil nou) 1814, unuia dintre iobagii lui Engelhardt, Hryțko Hrușivskiy⁷-Șevcenko, și soției sale Kateryna li s-a născut fiul Taras, viitorul mare poet al Ucrainei. El se născuse în satul vecin Morynți, de unde provenea mama lui, și ea iobagă a lui Engelhardt, dar în anul 1816, Hryțko Șevcenko a revenit cu familia în Kerelivka lui natală, unde trăia tatăl său și bunicul lui Taras - Ivan. În această Kerelivka și-a petrecut copilăria poetul nostru și de ea au fost legate primele lui impresii de viață.

Casa Șevcenkilor era sărăcăcioasă și strâmtă, cum săracă și strâmtorată era și viața acestei familii, ca de altfel a marii majorități a consătenilor lor și, în general, aproape a tuturor supușilor lui Engelhardt. Deja în anul 1795, o parte însemnată a kerelivcenilor era lipsită de pământ și se compunea din „argați“, „meșteșugari“, „vecini“⁸ și „zilieri“ și cu

fiecare an procesul de sărăcire a lor era tot mai rapid. Ca în toată Ucraina, dar mai ales în acest ținut dens populat, creștea neconținut numărul iobagilor „pedeștri“, adică al acelor care nu aveau nici boi, nici cai și deveneau lucrători fără plată, muncind pe ogoarele boierești, în distilerii, în fierării și mori doar pe mâncare. Întreg „neamul“ mamei lui Taras - boiky⁹ din Morynți - se compunea numai din sărăntoci „pedeștri“ și pâlmași „zilieri“. Dacă totuși tatăl lui Taras n-a nimerit încă în cea mai săracă tagmă de nevoiași, s-a datorat minții sale ascuțite, hărniciei și priceperii de a se descurca: era știutor de carte și, cum spun țaranii, „trecut prin școala vieții“. Învățând rotăria, își câștiga pâinea cu acest meșteșug, iar în perioadele prielnice ale anului se mai ocupa și cu birjăria sau cărașia, transportând tot felul de mărfuri ba la Kiev, ba în stepă la Elysavethorod, ba chiar până la mare, la îndepărtata Odesă. Numai trudind din greu și neîncetat, au putut Hryțko și Kateryna Șevcenko să se întrețină pe sine și pe copii - în anul 1818 aveau de-acum șase. În șirul lor, Taras a venit pe lume al treilea - înaintea lui fuseseră fratele Mykyta și sora Kateryna, iar după el, Iosyp, Iaryna și micuța Maria, cea oarbă. Când amintindu-și mai târziu viața familiei sale, poetul scria:

Și brațe ce de trudă cad

Și n-au răgaz de rugăciune.

(Trad. Victor Tulbure, 1990)

nu exagera cu nimic: în lumina datelor din documente istorice, viața de atunci a țaranilor din Kerelivka ne apare ca un adevărat iad, cum îi apărea și lui Șevcenko:

Mă prinde jalea, mă cutremur

Când mi-amintesc de-acele vremuri!

.....
... *Maica mea*

Cântând, acolo mă-nfăța

Și-n crângul verde, liniștit

Necazul mi l-a dăruit

În cântec. Nu e rai. E iad...

(Trad. Victor Tulbure, 1990)

³ Așa pronunța și așa scria acest cuvânt Șevcenko, așa îl pronunțau și oamenii locului. Denumirea oficială este Kyrylivka (Nota lui P. Zaițev). Ediția din 1994 păstrează limba primei surse (Red.).

⁴ Deseatina - veche unitate de suprafață, egală cu 1,092 ha (C. Ir.).

⁵ Toate moșiile lui însumau 160.000 de deseatine cu 50.000 de „suflete de ambe sexe“ (P. Z.).

⁶ Verstă - 1,068 km (C. Ir.).

⁷ Bunicul patern al poetului se numea Ivan Hrușivskiy, de meserie cizmar (швей), de unde descendenților li s-a spus Șevcenko, adică aprox. fiul cizmarului, Cizmărescu (C. Ir.).

⁸ Vecini - țărani fără pământ, proveniți din alte localități decât cea a feudalului pentru care munceau (C. Ir.).

⁹ Boiky - ucraineni din Carpați care, ca și huțulii și lemky, și-au păstrat multe trăsături gentilice. Având înclinații negustorești, boiky își părăseau locurile de baștină și se așezau în diverse părți ale Ucrainei. În ultima vreme, cercetătorii istoriei Boikivșcinei au confirmat răspândirea unor nume ca Boiko, Boiciuk, Boicenko în aproape toată Ucraina. Numele de familie al mamei lui Șevcenko denotă faptul că poetul avea și sânge de plăieș din Carpați. (P. Z.). Numele de fată al mamei poetului era Boiko; era fiica lui Iakym Boiko din Morynți (C. Ir.).

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Corneliu IROD

